

รายงาน

ประชุมอุปราชแลสมุหเทศาภิบาล ปีที่ ๒๒

พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

แผนกราชการกระทรวงมหาดไทย

ณะกระทรวงวัง

อำมาตย์เอก พระยาสุทรเทพกิจจารักษ์ (ทอง. จันทรางศุ เปริชญ)

เจ้ากรม ๆ ปลัดครอง ทดแลเรียบเรียง

05/03/2566

ฉบับนี้แทนฉบับ

๓ ส.ค. 2532

สารบัญ

รายงานประชุมอุปราชแลสมุหเทศาภิบาล

พ. ศ. ๒๔๖๓

พระนามแลนามผู้ประชุม	หน้า ๑
ปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย กล่าวคำเปิดประชุม	๙
หัวข้อที่นำปัญหาในที่ประชุม	๑๗
เรื่องการเรียกค่าธรรมเนียมอนุญาตให้ตั้งขอเครื่องกระสุนปืน	๑๒
เรื่องกำหนดระเบียบการขอบำเหน็จกำนันผู้ใหญ่บ้าน	๑๓
เรื่องเพิ่มความในพระราชบัญญัติอาชญากรรม ร.ศ. ๑๓๓ บ้างมาตรา	๑๘
เรื่องให้ออกใบคุ้มครองให้แก่ผู้ใดที่มาขึ้นทะเบียนทหารอาสา	๒๐
เรื่องขออนุญาตจ่ายเงินปลุกสร้างสถานทวารการ ตามข้อบังคับวิธีเบิกเงินการจร	๒๒
เรื่องให้ถ่ายรปสถานทวารการส่งกระทรวงมหาดไทย	๒๓
เรื่องทำบาญชีราชพัสดุอันอยู่ในความรักษาของกระทรวงมหาดไทย	๒๔
เรื่องเพิ่มอัตราเงินเคอนปลัดอำเภอ	๒๘
เรื่องให้มตำแหน่งจำมณฑล	๓๐
เรื่องขอให้มีเงินค่ายาสำหรับแรกเป็นทานแก่คนอนาถาที่ ต้องกระทำร้ายหรือเจ็บป่วย	๓๑
เรื่องแก้ไขกฎข้อบังคับวางระเบียบขบวนการรักษาป่า	๓๓
เรื่องจะให้มพระราชบัญญัติสงวนป่า	๔๗

รายงาน

ประชุมอุปราชแลสมุหเทศาภิบาลปีที่ ๒๖

พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

แผนราชการกระทรวงมหาดไทย

ประชุมที่กระทรวงวัง

ผู้มาประชุม

กระทรวงมหาดไทย

- ๑ มหาอำมาตย์โท พระยาราชนกุล ๑ ปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย
- ๒ จางวางตรี พระยาไกรเพ็ชรรัตนสงคราม ผู้ช่วยปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย
- ๓ มหาอำมาตย์โท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นไชยนาทนเรนทร อธิบดีกรมสาธารณสุข
- ๔ มหาอำมาตย์ตรี พระยาราชพินิจชัย ทำการแทนอธิบดีกรมป่ากรของ
- ๕ มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าสกลวรรณากร เจ้ากรมฯ สาธารณสุข
- ๖ อำมาตย์เอก พระยาศิริชัยบริพัตร เจ้ากรมฯ การเมือง

- ๗ อำมาตย์เอก พระยาสุนทรเทพกิจจารักษ์ เจ้ากรมฯ ปกครอง
- ๘ อำมาตย์เอก พระยาอนุรักษภูเขศวร์ เจ้ากรมฯ ปลัดขวาญี่
- ๙ อำมาตย์เอก พระศรีเสนา ปลัดซ้ายวง
- ๑๐ อำมาตย์เอก พระสฤทธิพิจนกร ผู้ตรวจการ
- ๑๑ อำมาตย์โท พระอุไทยราชธานี ผู้ตรวจการ
- ๑๒ รองอำมาตย์เอก หลวงอนันต์ไพโรสถ์ ประชุมแทนเจ้ากรมฯ
ป่าไม้

อุปราช สมุหเทศาภิบาล แล้วผู้แทน

- ๑ นายพลโท สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุน
ลพบุรีวามะศวร์ อุปราชมณฑลยักยได้
- ๒ มหาเสวกโท พระยาโยธาณราชธานีมนตรี อุปราชมณฑล
อุยธยา
- ๓ มหาเสวกโท พระยาสุรบคินทร์สุนทรภุไชย สมุหเทศาภิบาล
มณฑลพิษณุโลก
- ๔ มหาเสวกโท พระยาเทศาภิบาล สมุหเทศาภิบาลมณฑล
ปัตตานี
- ๕ มหาเสวกโท พระยาศรีสุริยราชวรวานวัตร์ สมุหเทศาภิบาล
มณฑลอุดร
- ๖ เจ้าวงโท พระยามหินทรเทศาภิบาล สมุหเทศาภิบาล
มณฑลนครไชยศรี

- ๗ ขางวางโท พระยามนตรีสุริยวงศ์ สมุหเทศาภิบาลมณฑล
ราชบุรี
- ๘ นายพลตรี พระยาพิไชยชาญฤทธิ สมุหเทศาภิบาลมณฑล
นครสวรรค์
- ๙ ขางวางตรี พระยาสุรินทราชา สมุหเทศาภิบาลมณฑล
ภูเก็ต
- ๑๐ ขางวางตรี หม่อมเจ้าอำรงศิริ สมุหเทศาภิบาลมณฑล
ปราจีน
- ๑๑ ขางวางตรี หม่อมเจ้าสุฤทัยเทษ สมุหเทศาภิบาลมณฑล
จันทบุรี
- ๑๒ มหาเสวกตรี พระยารณไชยชาญฤทธิ สมุหเทศาภิบาล
มณฑลร้อยเอ็ด
- ๑๓ มหาเสวกตรี พระยาศักรวิกรมคกราช สมุหเทศาภิบาล
มณฑลอุบล
- ๑๔ มหาเสวกตรี พระยาคงคาธราชธิปัตย์ สมุหเทศาภิบาลมณฑล
สุราษฎร์
- ๑๕ มหาเสวกตรี พระยากำแหงสงคราม สมุหเทศาภิบาลมณฑล
นครราชสีมา
- ๑๖ อ้ามาตย์โท พระประสงศ์สุชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่
แทนสมุหเทศาภิบาลมณฑลพายัพ และ
มณฑลมหาสารคาม

ประชุมครั้งที่ ๑

วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เปิดประชุมเวลา ๑ นาฬิกา ๔๐ นาที หลังเที่ยง

เมื่อผู้ได้รับเชิญมาประชุมนี้เรียบร้อยแล้ว พระยาราชนกุล
ได้กล่าวคำเปิดประชุมดังต่อไปนี้

ก่อนที่จะได้เริ่มลงมือปกครองราชการในวาระแห่งการประชุมเช่น
กระทรวงมหาดไทยเคยนำข้อราชการอันเป็นผลเนื่องมาแต่การประชุม
ก่อนเสนอให้ที่ประชุมทราบ เรื่องนี้ได้ดำเนินการสำเร็จตลอดไปแล้ว
นั้น ขอบอกไว้เพราะก็ได้ทราบอยู่ทั่วกันแล้ว ฉะนั้นข้อที่ยังมีสำ
คัญลงไปนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องด้วยพระราชบัญญัติและข้อบังคับอยู่หลาย
เรื่อง ที่ประชุมย่อมทราบแล้วว่า เรื่องเช่นนั้นจะทำได้โดยลำพังความ
เห็นชอบของกระทรวงมหาดไทยแต่โดยอาการรีบร้อนหาได้ไม่ จำต้องท
รื่องแลสอดสวนทางได้เสียสทุกข์ของประชาชน และยังต้องปกครอง
เจ้ากระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้รู้เห็นแลพิจารณาอีกชั้นหนึ่งด้วย คือ

(๑) เรื่องแก้พระราชบัญญัติตำรวจสามโนครวี พ.ศ. ๒๕๖๐

ที่ได้เรียบเรียงเรียบร้อยแล้ว อยู่ในระหว่างหารือกระทรวงนครบาล แล
เมื่อการแก้พระราชบัญญัตินี้ยังมีตลอดไปได้แล้ว กฎเสนาบดีซึ่งว่าด้วย
การจดทะเบียน คนเกิด คนตาย คนย้ายตำบล ก็ยังประกาศให้ใช้ไม่
ได้ ด้วยกฎนี้จำต้องกำหนดตามข้อความแห่งพระราชบัญญัติ

(๒) กฎข้อบังคับว่าด้วยการเก็บรองฝัง ใต้เรียบเรียงเรียบร้อย และใต้ห่อหรือเจาะทรวงที่เกี่ยวของเสร็จแล้ว อยู่ในระหว่างคำพิพากษาขอพระบรมราชานุญาตประกาศให้ใช้เท่านั้น

(๓) กฎข้อบังคับว่าด้วยการเจาะเผาทำนํามันยาง กระทรวงมหาดไทยต้องการสอบจำนวนต้นยาง เพื่อประกอบความคำพิพากษาในการที่ระเบียบเรียงกฎข้อบังคับอื่นอีกชั้นหนึ่งก่อน จึงได้มีท้องตราขอให้อุปราชแลสหมหเทศาภิบาลสอบสวน ได้รับตอบแล้วเพียง ๒ มณฑลเรื่องจึงยังค้างอยู่

(๔) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยที่พักคนเดินทาง กระทรวงนครบาลรีบไปจัดการ ด้วยความต้องการแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้เกี่ยวกับกระทรวงนครบาลเป็นส่วนมากเหมือนกัน ได้ที่รายงานว่ากระทรวงนครบาลได้ตั้งกรมการพิจารณาแลเรียบเรียงพระราชบัญญัติทวนอยู่แล้ว

(๕) การรักษาสัตว์พาหนะของกลาง ซึ่งอุปราชแลสหมหเทศาภิบาลได้รับรองจะไปสำรวจเงินจำหน่ายของกลางให้รู้ว่าบั้นหนึ่งได้ทำไประมาณจะต้องจ่ายในการรักษาเท่าไร บอกมายังกระทรวงมหาดไทยเพื่อกระทรวงมหาดไทยจะได้หารือกับกระทรวงพระคลัง ฯ นั้น เท่าที่กระทรวงมหาดไทยได้รับไขบอกแลขบัญญัติตามี่ที่ความมาแล้วเพียง ๔ มณฑลจึงเป็นอันต้องรอรวบรวมให้ได้ครบทุกมณฑล แล้วจึงจะได้พุกกับกระทรวงพระคลัง ฯ เป็นคราวเดียว

(๖) เรื่องการวิจัยทางหลวงของมณฑลแลบวิเวณสถานทราช
 การอันกำหนดควยวงที่ใช้นักไทยได้ และที่ห่างไกลออกไปจะใช้นักไทย
 ไม่ได้ใน ^๕ ในเรื่องกระทรวงมหาดไทยได้พักกับกระทรวงพระคลัง ๑ แล้ว
 เพราะในวงที่ใช้นักไทยได้ ^๕ กระทรวงพระคลัง ๑ อนุญาตให้เพิ่มผู้คุม
 สำหรับควบคุมนักไทยทำการจังหวัดละ ๒ คน ^๕ จึงอยู่ผู้คุมสำหรับคุม
 นักไทยทำการเพียงจังหวัดละ ๒ คนนี้หาเพียงพอแก่การไม่ ^๕ แต่ถึง
 อย่างไรก็พอปะทะปะทั้งบรรเทาความชัคชองไปได้ชั่วครว ส่วนนอกวง
 ที่ใช้นักไทยไม่ได้ในกระทรวงพระคลัง ๑ ^๕ แนะนำว่าควรปลูกษาทำ
 ความตกลงกันในระหว่างกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพระคลัง ๑ แล
 กรมทาง ^๕ เมื่อตกลงกันว่าถนนทางสายใดซึ่งคาดว่าจะเจริญ
 ชนถึงเป็นทางหลวงของแผ่นดินได้ ในภายนำแล้ว ^๕ ก็จะได้ศึกษาในการ
 วิชาว่าจะควรทำควยวิธีใดแลประมาณเงินที่จะต้องจ่ายด้วย ส่วนถนนแล
 ทางสายใดซึ่งเห็นว่ายังอีกช้านานนักกว่าจะเจริญได้ ^๕ หรือไม่มีหวังก็เดีว
 นี้ก็จะได้เลิกการวิจัยเสีย ^๕ แลก่อนที่จะลงมือสร้างถนนแลทางชนใหม่
 ก็จะต้องทำความตกลงกันตามหลักที่กำหนดไว้ ^๕ นี้เสียก่อน ^๕ กระทรวง
 มหาดไทยได้คอยเห็นชอบ ^๕ แลขอให้กระทรวงพระคลัง ๑ ^๕ นี้ทหมาย
 การประชุมแล้ว

ก่อนเลขานุการได้อ่านข้อปลุกษาเสนอที่ประชุมโดยลำดับตั้งต่อไปนี้

หัวข้อที่จะนำปฤกษาแบ่งเป็นแผนก คือ

แผนกปกครอง

- ๑ เรื่องการเรียกค่าธรรมเนียมอนุญาตให้ขอเครื่องกระสุนปืน
- ๒ เรื่องกำหนดระเบียบการขอขำเห็นจำนผู้ใหญ่บ้าน
- ๓ เรื่องเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวอนศก ๓๓๓ บางมาตรา
- ๔ เรื่องให้ออกใบคุมมือแก่ผู้ขึ้นทะเบียนทหารที่อำเภอ

แผนกปลัดบาญชี

๕ เรื่องขออนุญาตจ่ายเงินปลุกสร้างสถานที่ราชการตามข้อบังคับวิธีเบิกจ่ายเงินการร

๖ เรื่องให้ถ่ายรปลสถานที่ราชการส่งกระทรวงมหาดไทย

๗ เรื่องให้ทำบัญชีรายพัศ์คูนอยู่ในความรัษาของกระทรวงมหาดไทย

๘ เรื่องเพิ่มอัตราเงินเดือนปลัดอำเภอ

๙ เรื่องให้มตำแหน่งจ่ามณฑล

แผนกสาธารณสุข

๓๐ เรื่องขอให้มเงินค้ำยสำหรับแจกเป็นทานแก่คนอนาถาที่คองกระทำร้ายแลเจ็บขวย

แผนกป่าไม้

๓๑ เรื่องแก้ไขกฎข้อบังคับวางระเบียบวิธีการรักษาป่าไม้

พ.ศ. ๒๔๕๖

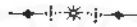
๓๒ เรื่องให้มพระราชบัญญัติสงวนป่า

แผนกปกครอง

กระทรวงมหาดไทยหรือ

เรื่องการเรียกค่าธรรมเนียมอนุญาตให้ส่งข้อ

เครื่องกระสุนปืน

ตามกฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียน
 แลออกใบอนุญาตอาวุธปืนแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๓ ข้อ ๒๘ กำหนด
 อัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ นั้น หากได้กำหนดค่าธรรมเนียมอนุญาตให้
 ส่งเครื่องกระสุนปืนจากต่างประเทศด้วยไม่ ยืนยันปรากฏว่าตามหัวเมือง
 มีผู้ขออนุญาตส่งเครื่องกระสุนปืน เช่น ชลोकกระสุนที่ยังไม่ได้บรรจุ
 แก๊ส, ทินหรืออบ, เป็นต้น จึงมีขัญหาว่า จะควรเก็บค่าธรรมเนียมให้
 อนุญาตคนนั้นคนใด เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในเรื่องนี้ กระทรวงมหาดไทยเห็น
 ว่าควรเพิ่มค่าธรรมเนียมการส่งเครื่องกระสุนปืนลงไว้ในขัญข้อท้ายข้อ ๒๘
 แห่งกฎเสนาบดีกั้นนี้ด้วย แลเห็นว่าควรเรียกค่าธรรมเนียมใบอนุญาต
 เรียงขัญย ๆ ละ ๓ บาท จึงขอหารือเรื่องนี้ต่อที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า ควรเติมคำว่า “เครื่องกระสุนปืน”
 ลงในขัญข้ออัตราค่าธรรมเนียมบรรดกข & ท้ายกฎซึ่งว่าด้วยการจดทะเบียน
 แลออกใบอนุญาตอาวุธปืนแก้ไขเพิ่มเติมใหม่ พ.ศ. ๒๔๖๓ เมื่อเติม
 คำลงแล้ว จะมีข้อความว่า “ค่าใบอนุญาตส่งเครื่องกระสุน
 ปืนจากต่างประเทศ ขัญยละ ๓ บาท” ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทย รักษะขอ
 พระราชทานพระบรมราชานุญาตประกาศเพิ่มเติม ขัญข้อความตามกข
 นั้นต่อไป

กระทรวงมหาดไทยหารือ

เรื่องกำหนดระเบียบการขอบำเหน็จบำนาญผู้ใหญ่บ้าน

ด้วยมณฑลพิศณุโลกมีใบบอกขออนุญาตวางระเบียบสำหรับการ
วินิจฉัยขอบำเหน็จบำนาญผู้ใหญ่บ้านมายังกระทรวงมหาดไทย เห็นว่า
เป็นเรื่องสากลทั่วไปแก่ทุกมณฑลไม่เฉพาะแต่มณฑลพิศณุโลก จึงขอ
หารือต่อที่ประชุมเพื่อวินิจฉัย ข้อความที่มณฑลพิศณุโลกขอมานั้น
ดังนี้

เนื่องจากการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดประจำของมณฑล เมื่อ
วันที่ ๑-๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๓ ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า การขอ
บำเหน็จความชอบให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านของอำเภอ นั้น ยังไม่มีหลัก
เป็นระเบียบสำหรับวินิจฉัย จึงเห็นสมควรที่จะวางหลักไว้เสียให้เป็นระเบียบ
เพื่อความสม่ำเสมอสืบไป

หลักนี้ให้ถือตามประเภทดังนี้

- ๑ สัญญา ๓ ชนิด
- ๒ ทะเบียนบัญชีต่าง ๆ
- ๓ การประชุมสั่งสอน
- ๔ ทำแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์
- ๕ ยำรงการหาเลี้ยงชีพ
- ๖ ปฏิบัติราชการ

๗ ข้าราชการศึกษา

๘ การศาสนา

๘ การสาธารณสุข

๓๐ การปกครองคน

๓๓ ข้องกันแลปราบปรามโจรผู้ร้าย

ประเภทหนึ่ง ๆ จัดเป็น ๓ ชั้น คือ ก. กลาง. เลว. ถ้าคิดตัวกัน
 ในรอบยหนึ่งทุกประเภทได้ก็ จึงรายงานขอ ถ้าได้ปานกลาง (คือไม่
 เสียหายหรือดีกว่ากำหนดหรือยกย่อง) ๓ ปีติด ๆ กันจึงให้ขอ ถ้าได้
 เลวติด ๆ ถึง ๓ ปี ให้รายงานต่อผู้มีอำนาจเหนือให้ทราบ ทว่าเพราะ
 ปรกติกาก่อนนั้น ถ้าเป็นการพิเศษก็ให้รายงานขอขำเห็นใจความชอบ
 หรือขอถอนออกจากตำแหน่งได้ทันที คนนี้ให้อำเภอมีสมาศสำหรับขจรทุก
 ความดีความชอบของกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้เล่มหนึ่ง ให้มีตาควางควม
 ความประเภทของการดังกล่าวแล้วข้างต้น กำนันผู้ใหญ่บ้านคนใดมีความ
 ดีความชอบอย่างใด เพียงไร เมื่อใด ก็ลงไว้ในช่องนั้น ๆ บันทึกระ
 ลงก็ครั้งก็ได้แล้วแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือได้ไปตรวจพบ เมื่อครบรอบ
 ปีให้คิดตัวรวมทั้งความดีความชอบ เพื่อความเสมอมาในการลงสมุค
 นในรอบยหนึ่ง กรมการอำเภอควรระหาโอกาสไปตรวจให้ทั่วทุกหมู่บ้าน
 อย่างน้อยปีละครั้ง มณฑลพิศณโลกเห็นว่าสมควรจะวางระเบียบไว้
 ตามความเห็นนี้ แต่การที่จะให้มีสมุคเพิ่มขนนอกจากแบบของกระทรวง
 มหาดไทยเช่นนี้จะต้องขออนุญาตก่อน จึงขอให้พิจารณาเลอนุญาต
 ให้ใช้ต่อไป ตัวอย่างแบบยัญชีแลคำอธิบายอยู่ที่ท้ายความเห็น

ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า การขอขำเห็นความชอบกำนันผู้ใหญ่
 บ้านที่มณฑลพิษณุโลกกำหนดทางการมานี้ ก็เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ใน
 การที่จะขอรับขึ้นว่าเป็นความคึกคักมาก แต่จะต้องเพิ่มภาวะของ
 กรมการอำเภอมาอยู่ ควรให้มณฑลพิษณุโลกของทำคุณก่อน เมื่อได้
 ผลดีจึงให้นำเสนอในที่ประชุมคราวหลัง

ตัวอย่าง

สมุดบรรทึกความผิดความชอบกำนันผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ....

(จะเพาะการในหน้าที่โดยปรกติไม่ใช่ส่วนตัวแลไม่ใช่เหตุการณ์พิเศษ)

ชื่อ	สัญญา	ชนิด	เหตุ	การประชุมสั่งสอน	ทำแลกรยศที่	รางวัล	การทูลเกล้าฯ	ปฏิบัติราชการ	บำรุงการศึกษา	การศาสนา	การสาธารณสุข	การปกครองตน	บำเหน็จรางวัล	รวมทุกประเภท	(สำหรับคนหนึ่ง)
ก. กำนันตำบล ข.															
ค. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๓															
ง. " ๒															
จ. " ๕															
รวมยอดทั้งตำบล (สำหรับกำนัน)															

บัญชีราชพัสดุ

อำเภอ

จังหวัด

มณฑล

เลขที่	วันเดือนปี	รายชื่อสิ่งของ	คำอธิบายพร้อม	จำนวน	ราคา		ที่มาอย่างไร	จำหน่าย		ลงนามผู้มีอำนาจ สั่งจำหน่าย
					บาท	สต.		วันเดือนปี	เพราะเหตุไร	
๑	๓/๓/๒๕๖๓	เก้าอี้ไม้สัก	ที่นั่งรถหวายมีเท้าแขน	๑	๕	-	นาย ก. สมบูรณ์ ให้	๓/๓๒/๒๕๖๓	หักใช้ไม่ได้	หลวง จ.
๒	๒/๓/๒๕๖๓	โต๊ะไม้สัก	กว้าง ๓ ฟุต ยาว ๕ ฟุต บุผ้าไหมนาค	๑	๕๐	-	นายข.เจริญศรี กัญพวงให้			

คำอธิบาย

๑, ให้สิ่งว่า กี่, กลาง, เลว, ตามความผิดความชอบมากน้อยในประเภทนั้น ๆ แลควรวรรทุกสิ่ง ๆ ให้ทราบด้วยว่าเรื่องอะไรกำกับไว้ทุกคราว แต่ต้องนับถึงจำนวนคน จำนวนทรัพย์สิน ลักษณะภูมิประเทศเหล่านั้นเป็นหลักวินิจฉัยออกชน ๑ คือต้องเทียบกันทุกตามยากได้ง่าย

๒, เมื่อสิ้นปี ให้รวมผู้ใหญ่บ้านเป็นคน ๆ ทุกประเภท วิถีรวมให้ถือเกณฑ์ดังนี้ คือให้คะแนน ๓ กลาง ๒ เลว ๑ รวมกันได้เท่าไรเอาจำนวนครั้งทั้งปีเฉลี่ยทั้งหมดเฉลี่ย ได้เท่าไรก็เป็นผลของคนนั้นเท่านั้น คือถ้าได้เฉลี่ย ๓ ก็เป็น ๒ เป็นกลาง ๑ เช่นเลว แล้วรวมทุก ๆ คนทุกประเภทเฉพาะตำบลหนึ่ง ตำบลหนึ่งเป็นของกำนันอีกชนหนึ่ง

๓, การขอ ให้ขอเฉพาะคนที่ได้คะแนน ส่วนอย่างกลางนั้นถ้าได้กลาง ๓ บัดนี้ ๆ กันจึงขอให้ คำว่านั้นไม่ใช่ขอ

๔, ถ้าคนได้ได้เลวติด ๆ กันถึง ๓ ปี ให้รายงานต่อผู้อำนาจอเนอทราบ

๕, การข่มขู่ หรือสับสวนใจผู้ร้าย สำคัญได้ด้วย ความพยายามหรือใกล้อันตราย หรือไปช่วยปราบปรามผู้ร้ายสำคัญนอกท้องที่ใดผลทำให้ขอเป็นพิเศษต่างหากเป็นราย ๆ ไป ให้หมายเหตุไว้ในบัญชีด้วย.

มณฑลพิศณุโลกหาวิธี เรื่องเพิ่มความในพระราชบัญญัติอาวรูบน

คก ๑๓๓ บางมาตรา

เนื่องจากคำพิพากษาฎีกาข้างเรื่อง คช ฎีกาที่ ๔๗ แลฎีกาที่ ๒๓๒
ฎีกาที่ ๗๗๑ พ.ศ. ๒๔๖๓ ปราบฎีกาบุคคลที่ดอบน มีใบอนุญาตของผู้อื่น
เป็นต้นว่า รัชฝักถัก หีบขมกนไซกถ รัชจ่านักถ เมือ
ผู้ให้แลผู้รับเป็นผู้ใช้ รัชอนุญาตให้มีอาวรูบนแล้ว ศาลถอว่าไม่
ความผิดทั้งผู้ให้แลผู้รับ เพราะคำว่า “โอน” ตามพระราชบัญญัติฉบับ
ถ้องเป็นการรับมอบกรรมสิทธิ์ต่อกันทีเดียว

ตามคำพิพากษาฎีกาปราบฎีกาข้าง จึงเป็นช่องทางให้ราษฎรหีบ
ขมขมกนไซสรอย ทั้งเป็นช่องทางให้มีทุจริตหลีกเลี่ยงได้มาก
ไม่สมความมุ่งหมายซึ่งมีอยู่ตามพระราชบัญญัติอาวรูบน เห็นว่าควร
เพิ่มความในพระราชบัญญัติอาวรูบนมาตรา ๓๔ ต่อจากข้อ ๗ อีก ๒ ข้อดังนี้

๗ ให้อาวรูบนที่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายแก่ผู้อื่นหีบ
ขมเอาไปใช้สรอย หรือเอาไปจ่านำ หรือให้ยัดไว้ต่างหน หรือด้วย
ประการใด ๆ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนมือกัน เว้นไว้แต่จะที่ได้รับอนุญาต
เป็นพิเศษจากนายทะเบียนท้องถิ่น

๘ ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้มีอาวรูบนได้โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว
แลไปหีบขมของผู้อื่นมาใช้สรอยหรือรับจ่านำ หรือขมขมไว้ต่างหน
หรือด้วยประการใด ๆ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนมือกัน เว้นไว้แต่จะที่ได้รับอนุญาต
เป็นพิเศษจากนายทะเบียนท้องถิ่น

ทรงขอหารือต่อที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบพร้อมกันว่า ควรขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตแก้ไขเพิ่มเติมความในพระราชบัญญัติตามข้อหารือ กระทรวงมหาดไทยว่าจะได้จัดการต่อไป

มณฑลนครไชยศรีหารือ

เรื่องให้ออกใบคู่มือให้แก่ผู้ที่ได้มาขึ้นทะเบียนทหารที่อำเภอ

ด้วยคนท่เรียกมาขึ้นทะเบียนทหารตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๔๖๐ ในระหว่างที่ผู้ว่าราชการจังหวัดยังมีใบบอกใบสำคัญกองเกินอัตราให้ เมื่อมีคดีต้องหาว่าไม่ขึ้นทะเบียนตามกำหนดจำนวนก็มีข้อแก้ตัวว่ามาหาเจ้าพนักงานแล้ว แต่เจ้าพนักงานจะจดลงทะเบียนหรือไม่ก็ไม่ทราบ ครั้นจะถือว่าผู้ใดไม่มาขอขึ้นทะเบียนเป็นการหลีกเลี่ยง หากว่าข้อแก้ตัวเช่นนั้นเป็นความจริงก็เป็นความผิดธรรมดา จึงเห็นว่าสมควรจะทำหลักเกณฑ์ให้ผู้มาขึ้นทะเบียนยกข้อไว้ คือ ออกใบคู่มือโดยข้อความย่อๆ ตามตัวอย่างข้างท้ายข้อหารือ

ขอเสนอที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า บุคคลที่ได้ขึ้นทะเบียนทหารที่อำเภอจังหวัดซึ่งออกใบคู่มือกองเกินอัตราอยู่แล้ว ต่างแต่ว่าไม่ได้บอกให้ทันทีในเวลานั้น ถ้าจะให้ใบคู่มือตามข้อหารือมณฑลนครไชยศรี ก็แปลว่าต้องทำสองหนเปลืองทั้งแรงทั้งเงิน แลใบคู่มือชั่วคราวเช่นว่านใช้ได้แค่เฉพาะในระหว่างเวลาที่ยังไม่ได้ออกใบกองเกินชั่วคราวนั้นเป็นเวลาไม่กี่เดือน ไม่ได้ประโยชน์คุ้มกัน และสมมติศึกษาวิทยาลัยโดยมากมีผลใช้ได้ตกลงว่า คดีที่จำเลยแก้ตัวถึงวันในขบวนๆ ไม่มีที่เรื่อง ควรตรวจไว้ก่อน

ตัวอย่าง

ใบรับคนขึ้นทะเบียนกองเก็บอัตรา

อำเภอ ..... จังหวัด .....

นาย ..... อายุ ..... บุตรี .....

บิดา ..... มารดา ..... บ้านเลขที่ .....

หมู่ที่ ..... ตำบล ..... โดมมาขึ้นทะเบียนกองเก็บอัตรา .....

ณ ทว่าการอำเภอ ..... เดือน ..... เดือน ..... พ.ศ. ๒๕๖ .....

แล้ว ..... ต้องรับใบคู่มือของเงินอัตราภายในเดือน .....

พ.ศ. ๒๕๖ ..... ตามกำหนดวันนัดแจกของเจ้าพนักงาน .....

หมายเหตุ .....

(ลงนาม) .....

กรรมการอำเภอ

อธิบาย ..... ถ้าเจ้าพนักงานได้รับขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ให้ขีดบรรทัด .....

ต่อจากคำหมายเหตุเสีย ..... ถ้าไม่ได้รับขึ้นทะเบียนเพราะ .....

เหตุใด ..... หรือนัดให้มาขึ้นทะเบียนเมื่อไรอีก ให้ขีดเหตุ .....

แล้ววันนัดในบรรทัดหมายเหตุ .....

แผนกปลัดบาญจี้

กระทรวงมหาดไทยหรือ

เรื่องขออนุญาตจ่ายเงินปลูกสร้าง

สถานที่ราชการตามข้อบังคับวิธีเบิกเงินการจร

ด้วยข้าพเจ้าในบางมณฑลว่า เมื่อสมเด็จพระศากิยบาลได้รับคำสั่ง
จากกระทรวงมหาดไทยว่า อนุญาตให้ปลูกสร้างสถานที่ราชการรายใด
แล้ว สมเด็จพระศากิยบาลก็รับพระจัดการให้ ใ้รับขออนุญาตเงินมาทำการโดย
ถ้วน เพื่อให้การปลูกสร้างสำเร็จไปในขั้นนี้ ไม่ต้องค้างข้ามงวดปลายาก
แก่การที่จะต้องขออนุญาตจ่ายเงินอีกคราวหนึ่ง ทั้งนี้ก็ด้วยเจตนาดี แต่
ราชการที่บริบูรณ์เช่นนี้บางคราวก็เกิดผลร้าย กล่าวคือพอใ้รับคำสั่ง
กระทรวงมหาดไทยก็ทำการและหนังสือสัญญาบนรูป ขึ้นพอใ้ตรง
ต่อระเบียบวิธีเบิกเงินการจรแล้วส่งมาขออนุญาตทีเดียว ครั้นใ้รับ
อนุญาตใ้เบิกจ่ายเงินใ้แล้วหาช่างรับเหมามาตามทว่านั้นไม่ได้ คราวนี้
เกิดเป็นความลำบากถึงขั้นนี้สำคัญเบิกเงินใ้ตรงตามรูปใ้ขอ
อนุญาตใ้เป็นการเลขตามเลข ย่างรายเงินใ้ใ้รับขออนุญาตแล้วไม่เพียง
พอแก่การ ๆ ก็ค้าง ย่างรายชำระรายจกคนใจฉ้อฉลนัยก็ออกเป็นเหตุใ้
ต้องฟ้องร้องกัน เพราะฉนั้นขอข้อมความเข้าใจต่อที่ประชุมใ้ว่า การขอ
อนุญาตจ่ายเงินการจรนี้ขอใ้ทำอย่างตรงไปตรงมา แม้จะล่าช้าข้าม
งวดบ้างก็ไม่สำคัญ เมื่อดงเคอนมีนามขอใ้หยอกกระทรวงมหาดไทย

ว่า การปลูกสร้างรายใดที่ค้างข้ามปีและจะต้องจ่ายเงินเมื่อไรเท่าใด
กระทรวงมหาดไทยจะขอเงินกระทรวงพระคลังมาให้จ่ายทางโทรเลขก็ได้
ไม่ให้เป็นการคึกคัก และกระทรวงมหาดไทยจะได้ตัดเงินการรบใหม่
หักใช้ให้กระทรวงพระคลังภายหลัง ครั้น

เรื่องนี้ อนุปราชแลสมุหเทศาภิบาลรับรองว่าจะได้ปฏิบัติทำให้เป็น
ไปตามนั้น

กระทรวงมหาดไทยหารือ

เรื่องให้ย้ายรูปสถานที่ราชการส่งกระทรวงมหาดไทย

เมื่อ พ. ศ. ๒๔๖๐ ที่ประชุมสมุหเทศาภิบาล ได้ตกลงกันใน
เรื่องให้ทำแผนที่แขวงและบัญชียื่นต่อกระทรวงมหาดไทย ส่วนสถานที่
ราชการในครั้งนั้น ให้ทำแต่เป็นบัญชี เพื่อให้ทราบรูปและลักษณะของ
สถานที่โดยถนัดชัดเจน จึงขอเพิ่มเติมในที่ประชุมอีกครั้งหนึ่งว่า ขอ
ให้ย้ายรูปสถานที่ราชการที่มีอยู่ส่งมากระทรวงมหาดไทยอีก ๓ สำรับ
ด้วย รูปที่ถ่ายนั้นขอให้ถ่ายขนาดรูป ๖ นิ้วแลขอให้อัดจำนวนกว้างยาว
ลงไว้ในกระดาษหลังรูปด้วย

อนุปราชแลสมุหเทศาภิบาลรับรองว่าจะได้จัดการตามโอกาสที่จะมี
ช่างถ่ายรูปอยู่ในท้องถิ่น ๆ การถ่ายจะควรถ่ายทั้ง ๔ ด้านหรือเฉพาะ
ด้านใดด้านหนึ่งแล้วแต่อนุปราชแลสมุหเทศาภิบาลจะเห็นสมควร

กระทรวงมหาดไทยหารือ

เรื่องทำบัญชีราชพัสดุอันอยู่ในความรักษาของกระทรวง

ราชพัสดุอันอยู่ในความรักษาของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีประจำ
สถานข้าราชการต่าง ๆ ตามหัวเมืองนั้นยังหาได้วางระเบียบการทำบัญชี
ไว้ให้เป็นหลักฐาน แลเป็นระเบียบเดียวกันไม่ เห็นว่าถึงเวลาที่ควร
จะวางระเบียบการทำบัญชีให้เป็นหลักฐานได้แล้ว จึงขอเสนอตัวอย่าง
บัญชีแลคำอธิบายวิธีทำเพื่อที่ประชุมพิจารณาว่า จะชดเชยหรือควรเพิ่ม
เติมแก้ไขอย่างไร

ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า ตามตัวอย่างบัญชีแลคำอธิบายไม่เป็
นการชัดของซึ่งควรแก้ไขเพิ่มเติม สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ฯ อุปราช
มณฑลพิษณุโลก ทรงขอให้วางระเบียบเพิ่มเติมในการหยิบยืมราชพัสดุให้
มีหลักฐานอีกอย่างหนึ่ง คือ ให้ ขยายไว้ด้วยกัน แลให้มีกำหนดส่ง
ตามเวลาอันสมควร ถ้ามีไปทำเสียหายผู้ ยืมต้องรับผิดชอบที่จะใช้ของ
นั้น กระทรวงมหาดไทยรับว่าจะได้วางระเบียบเรื่องนี้ต่อไป

คำอธิบาย

บัญชีราชพัสดุ

๑ บัญชีเงินจำนวนสิ่งของซึ่งเคลื่อนที่ได้อันเป็นราชพัสดุ อยู่ในความรักษาของกระทรวงมหาดไทย เช่นยานพาหนะ หรือตู้โต๊ะ เก้าอี้ที่ใช้ในที่ทำการ เป็นต้น บางที่จะเกิดมีความสงสัยในการลงบัญชี เพราะราชพัสดุมีมากหลายอย่าง บางอย่างก็เป็นของถาวร บางอย่างก็ไม่ถาวร จะควรลงบัญชีอย่างไรบ้าง ความประสงค์ที่ให้ลงบัญชีนี้ ให้สิ่งแต่ราชพัสดุที่เป็นของถาวร แม้จะเป็นของเล็กน้อย เช่นดวงค้ำมียาภกาและที่ใส่หมวก เป็นต้น ก็ต้องลงบัญชีด้วย

๒ บัญชีให้ใช้สำหรับ ศาลารัฐบาล ศาลากลาง ที่ว่าการอำเภอ และให้เสียบนความฉกฉวย เสียบนตราจังหวัด เสียบนตราอำเภอ เป็นเจ้าหน้าที่คอยแก้ไขบัญชีให้ถูกต้องอยู่เสมอ

๓ ให้ทำบัญชีราชพัสดุที่อยู่ในความรักษาของ อำเภอไว้อำเภอละ ๑ เล่ม เมื่อทำเสร็จแล้วให้คัดส่งจังหวัด ให้จังหวัดมีบัญชีราชพัสดุสำหรับอำเภอ ๑ เล่ม แยกนำกระดาษเช่นรายอำเภอ ถ้าจังหวัดมีอำเภอมากเล่มเดียวจะไม่พอก็ให้เติมเป็น ๒ เล่ม และลงจำนวนราชพัสดุไว้ให้ตรงกันเป็นอำเภอ ๆ ไป ส่วนราชพัสดุที่อยู่ในความรักษาของจังหวัดก็ให้มีบัญชีไว้ ๑ เล่มด้วย

ให้จังหวัดคดียุติราชพัสดุของจังหวัดเอง และของอำเภอชน

แก่จังหวัดเป็นรายอำเภอ ศาลารัฐบาลมณฑล

ศาลารัฐบาลมณฑล ให้ทำบัญชีราชพัสดุที่อยู่ในความรักษา
ของมณฑลไว้ ๓ เล่ม และให้มีบัญชีราชพัสดุสำหรับจังหวัดชนแก่

มณฑล แบ่งนำกระดาษเป็นรายจังหวัดเล่ม ๑ และให้มีบัญชีราชพัสดุ
สำหรับอำเภอชนแก่จังหวัด ๆ ละเล่ม แบ่งนำกระดาษเป็นอำเภอ ๆ
เช่นเดียวกัน

๔. ท่อไปถ้าอำเภอได้รับราชพัสดุอย่างใดเพียงชนิดใด หรือต้อง
จำหน่ายราชพัสดุด้วยประการใด เช่น แยกหักเป็นต้นก็ดี ต้องแก้ไข
บัญชีราชพัสดุของอำเภอให้ถูกต้องกับความเป็นจริง เมื่อสิ้นเดือนหนึ่ง
ให้รายงานให้จังหวัดทราบเหตุที่จำหน่ายหรือเพิ่มขนนน (เฉพาะเดือนที่
มีการจำหน่ายหรือการเพิ่ม) ให้จังหวัดแก้ไขบัญชีของจังหวัดให้ตรง
กันตกคร่าวที่ใดรับรายงาน ราชพัสดุของจังหวัดเมื่อเพิ่มหรือจำหน่าย
ด้วยเหตุใดก็ต้องแก้ไขบัญชีให้ตรงกับความเป็นจริงเสมอไป

เมื่อชนยใหม่ ให้จังหวัดคดียุติราชพัสดุของจังหวัดแลของ
อำเภอเฉพาะที่ใดเพิ่มขนหรือจำหน่ายในบที่ล่วงมาแล้วส่งมณฑลภายใน
เดือนเมษายน ให้มณฑลลงบัญชีเพิ่มเติมหรือจำหน่ายตามเหตุการณ
ที่มณฑล

ในการคดียุติราชพัสดุที่เพิ่มขนหรือลดลง ส่งจังหวัดหรือ
มณฑลตกลงกล่าวมานั้น เฉพาะเลขที่ลำดับสิ่งของนั้น ห้ามไม่ให้ตั้งใหม่

05/03/25๕๕

ข้อ “คำหิรูปพรรณ” ให้ตั้งคำหิรูปพรรณซึ่งสามารถจะเห็นได้ง่าย เช่น ไม้ระลอกขนาดกว้างยาวและรูปร่างใด ถ้าของชนิดเดียวกัน และมีรูปพรรณคล้ายคลึงกัน เช่น ไม้ผู้ให้เกาฮู ๕ เกาฮู ไม่สามารถจะตั้งคำหิรูปพรรณให้แปลกกันได้ ก็ควรจะทำเครื่องหมายอย่างอื่น เช่น หมายเลข ๑-๒-๓ ให้ตรงกับเลขหมายในบัญชีเป็นต้น

ข้อ “จำนวน” ให้ตั้งจำนวนสิ่งของที่นับ

ข้อ “ราคา” ให้ตั้งราคาสิ่งของที่ไต่ขายเงินหลวงซื้อหรือถ้าผู้ให้ ก็ให้ตั้งราคาที่เขาได้ซื้อหามาเท่าไร

ข้อ “ไต่ขายอย่างไร” ให้ตั้งตามเหตุที่ได้มา เช่น “จ่ายเงินหลวงซื้อ” หรือผู้ให้ ก็ให้ตั้งนามของผู้ให้ เช่น “นาย ก. สมบูรณ์ให้” ถ้ามีผู้ให้หลายคนรวมกันจะลงนามไม่ไต่ทั้งหมด ก็ให้ตั้งว่า “นาย ข. เจริญศิริ กับพวกให้” นี้หมายความว่า นาย ข. เจริญศิริ เป็นหัวหน้าให้

ข้อ “จำนวนวันเดือนปี” ให้ตั้งวันเดือนปีที่จำหน่ายของสิ่งนั้น

ข้อ “จำหน่ายเพราะเหตุไร” ให้ตั้งเหตุที่จำหน่าย เช่น หักใช้ไม่ได้ การจำหน่ายนี้ ถ้าจะจำหน่ายสิ่งของที่ลงบัญชีไว้เพราะสิ่งเดียว คงไม่เป็นการลำบากอย่างไร ถ้าจะจำหน่ายสิ่งของที่ลงบัญชีไว้เป็นจำนวนมาก เช่น ลงบัญชีไว้ว่า ซ้อนความมีจำนวน ๑๐ ซ้อน ในงานเฉลิมพระชนม์พรรษาได้เอาซ้อนความไปใช้ในการเลี้ยง แต่ซ้อนความไปเกิกหายเสียสองซ้อน ให้จำหน่ายว่าหายในงานเฉลิมพระชนม์พรรษา

๒ ข้อ ส่วนที่เหลือให้ยกไปตั้งบัญชีไว้ใหม่ แล้วลงหมายเหตุในข้อ
จำหน่ายให้ทราบว่า ยกไปลงไว้เลขที่เท่าไรด้วย

ข้อ “ลงนามผู้อำนาจสั่งจำหน่าย” ให้ลงนามผู้ทมิอำนาจ
สั่งจำหน่าย คือ อำเภอ นายอำเภอหรือผู้แทน จังหวัด ผู้ว่าราชการ
จังหวัดหรือผู้แทน มณฑล ปลัดมณฑลหรือผู้แทน

มณฑลอยุธยาหรือ
เรื่องเพิ่มอัตราเงินเดือนปลัดอำเภอ

ด้วยอัตราเงินเดือนปลัดอำเภอ ๕ ชั้นนี้ ชั้น ๑-๒-๓ ก็พอสมควร
อยู่ แต่ชั้น ๔ นั้นต่ำมาก เสมอกับเสมียนโทในแผ่นดิน (นอกจาก
มหาดไทย) แต่ปลัดอำเภอต้องทำภาระงานหนักมีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่า
เสมียนโท ทั้งต้องมีหน้าที่ออกสัจจ่ายโจรผู้ร้าย บางทีถูกทำอันตราย
และอีกประการหนึ่งเวลานราคาสิ่งของบริโภคแพงกว่าเมื่อ ๓-๔ ปีมาก
จึงเห็นควรอนุญาตยกเลิกชั้น ๔ เสีย ให้ปลัดอำเภอได้รับพระราชทาน
เงินเดือนเพียง ๓ ชั้น คือ ชั้น ๑ ชั้น ๒ และชั้น ๓ เป็นอย่างต่ำ จะควร
ประการใดขอหารือในที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า อัตราเงินเดือนปลัดอำเภอที่ได้รับอยู่ใน
เวลานี้ต่ำมากจริง ถึงแม้ชั้น ๑ ชั้น ๒ ชั้น ๓ ตามอัตราในเวลานี้ก็ยัง
ต่ำ เพราะปลัดอำเภอมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการเข็นอันมากสมควรจะเพิ่ม
อัตราเงินเดือนเหลือชั้น คือ แบ่งเป็น ๓ ชั้น แต่ให้เพิ่มชั้น ๓ เป็น ๖๐
บาท ชั้น ๒ เป็น ๘๐ บาท ชั้น ๑ เป็น ๑๐๐ บาท

พระยาสุรินทราชาสมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต ขอเสนอเพิ่มเติม
ว่า เงินเดือนเสมียนแผนกมหาดไทยในเวลานี้ ถ้าเทียบด้วยแผนก
อื่น ๆ โดยมากก็ยังต่ำมากเหมือนกัน ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า ควร
แก้ไขอัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้นโดยกำหนดเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้น ๓ เป็นเงิน ๓๐
บาท ชั้น ๒ เป็นเงิน ๔๐ บาท ชั้น ๑ เป็นเงิน ๕๐ บาท ที่ประชุมขอมอบ
ให้กระทรวงมหาดไทยปรึกษากับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติต่อไป

มณฑลอยุธยาหรือ

เรื่องใหม่ตำแหน่งจ่ามณฑล

ด้วยราชการในกอมณฑลเวลานี้มีทวิมากจนกว่าแต่ก่อนหลายเท่า
แลเจ้าหน้าที่ประจำการก็มีแต่อยู่ประจำหรือสมุหเทศาภิบาล ซึ่งเป็นผู้บัญชา
การทั่วไป ๑ ปลัดมณฑลเป็นผู้ช่วย แลเช่นผู้แทนบัญชาการในเวลา
อยู่ประจำหรือสมุหเทศาภิบาลไปตรวจการท้องที่ หรือเวลาไปราชการ
พิเศษ ๑ เลขานุการเป็นผู้ทำการในกิจที่อยู่ประจำหรือสมุหเทศาภิบาลต้อง
ทำ แลต้องไปกับอยู่ประจำหรือสมุหเทศาภิบาลในเวลามีราชการไปอื่น ๑
เสมียนตราดมณฑลก็มีหน้าที่ประจำทำการแต่เฉพาะเบิกจ่าย แลทำบัญชีข
เดือน ๑ มหาดเล็กถวายงาน ๒ คน สำหรับผู้หัดชอบรมเป็นนายอำเภอ ส่วน
การควบคุมดูแลเสมียนพนักงานแลในการโต้ตอบ การทำทะเบียน แล
การที่จะแก้ไขให้ถูกต้องกับความเป็นจริงนั้น เวลาขึ้นอยู่กับเสมียน ทว่ามี
หัวหน้าควบคุมไม่ ถึงจะได้ลงจับเอาเสมียนชั้น ๑ ขึ้นเป็นหัวหน้าควบคุมทำ
การในเรื่องนี้ไม่สำเร็จ เพราะเป็นคนชั้นเดียวกัน แลเป็นคนชั้นที่ไม่

๒๕/๑๑/๒๕๖๖

สามารถในการนั้น การงานจึงยังยกพร้อม เพราะฉะนั้นเห็นว่าถ้าจะให้
 ราชการดำเนินให้รวดเร็วคืบจนแล้ว จำเป็นต้องมีเจ้ามณฑลเป็นเจ้าหน้าที่
 หัวหน้าควบคุมการในศาลารัฐบาลมณฑลคน ๑ เช่นเดียวกับศาลากลาง
 จังหวัด ก็มีเจ้าจังหวัดเป็นหัวหน้าควบคุมดูแลการในศาลากลาง แลเจ้า
 มณฑลนั้นควรเป็นข้าราชการชั้นเดียวกับเสมียนตรากรมมณฑลคองนี้ จะควร
 ประการใดขอหารือในที่ประชุม
 ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า ควรให้มีเจ้ามณฑลตามข้อหารือ
 ที่ประชุมขอมอบให้กระทรวงมหาดไทยพยายามผูกกับกระทรวงพระคลัง
 มหาสมบัติต่อไป

แผนกสาธารณสุข

มณฑลอุดรแลมณฑลปราจีนหาวิธี
 เรื่องขอให้มีเงินค่ายาสำหรับแจกเป็นทาน
 แก่คนอนาถาที่ต้องกระทำร้ายหรือเจ็บป่วย

การรักษายาบาลผู้ช่วยเจ็บป่วยเป็นโรคเกิดขึ้นเองอย่างต้องกระทำ
 ร้ายข้าง ที่มาขอให้แพทย์ประจำจังหวัดหรือแพทย์ศุขาภิบาลจัดการ
 รักษาเพราะคนที่ยากไร้อนาถาไม่มีกำลังจะให้ค่ายาแลเครื่องใช้ในการ
 พยาบาล เช่นที่เค็ดครอนแก่แพทย์หรือเจ้าพนักงานที่ไปประสยเข้าต้อง
 เผลยเรือรายกันออกเงินให้แก่ราษฎรผู้อนาถาเช่นนี้เสมอ เพราะถ้าจะ
 ไม่เขาจะร้เกรงความผิดอย่าง เกรงความเลื่อมเลียมจะเนื่องมาดงการ
 05/03/2566

ปกครองบ้าง ดังนั้น จึงเห็นว่าสมควรจะมเงินสำหรับจ่ายในการอย่างนี้ไว้
สำหรับจังหวัดบึงกาฬจังหวัดละ ๒๐๐ ถึง ๕๐๐ บาท จึงขอหารือต่อที่
ประชุม

ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า ควรจะมีเงินค่ายาตั้งขอหารือ แต่การ
จ่ายยาของหลวงให้เป็นทานนั้น เพื่อยोगกันความฟ่าย จึงควรมีหลัก
เกณฑ์เป็นบรรทัดฐานไว้ว่า อย่างไรจึงจะควรจ่ายให้เป็นทานได้ ที่ประชุม
ได้แสดงความคิดเห็นในการวางหลักเกณฑ์ไว้เป็นเสา ๆ คือถ้าผู้ใดเจ็บป่วย
หรือต้องกระทำร้ายจะขอให้แพทย์ประจำจังหวัดหรือแพทย์ศัลยกรรมรักษา
โดยอ้างว่าเป็นผู้อนาถไม่มีเงินค่ายาแล้วค่าครองใช้ในการพยาบาล ก็
ให้แพทย์กับเจ้าพนักงานท้องถิ่นสอบสวน ถ้าได้ความว่าอนาถไม่มีเงิน
จะเสียจริง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพร้อมกัแพทย์รายงานขออนุญาตจ่าย
เงินต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

กรมสาธารณสุข จะทำบรรทัดระเบียบการจ่ายยาเพื่อกระทรวง
มหาดไทยจะได้หารือกับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๕ นาฬิกาหลังเที่ยง นัดประชุมวันที่ ๒๕ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๔๖๓ ต่อไป

ประชุมครั้งที่ ๒

วันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๓

เริ่มประชุมเวลา ๑ นาฬิกา ๓๐ นาทีหลังเที่ยง

---*---

แผนกป่าไม้

กระทรวงมหาดไทยหรือ

เรื่องแก้ไขกฎข้อบังคับวางระเบียบวิธีจัดการรักษาป่า พ.ศ. ๒๕๕๖

ด้วยเมื่อคราวประชุมสมทหเทศาภิบาล พ.ศ. ๒๕๖๑ กระทรวงมหาดไทยได้นำร่างกฎข้อบังคับวางระเบียบวิธีจัดการรักษาป่าที่ได้นำเสนอให้ใช้แทนกฎข้อบังคับฉบับเก่าที่ปรากฏในประชุมว่า จะเห็นสมควรประการใด ที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่า ถึงเวลาสมควรแล้วที่จะแก้ไขกฎเดิมแต่ข้อความในร่างใหม่ยังมีบกพร่องอยู่บ้าง จึงมอบให้กระทรวงมหาดไทยจัดการเรียบเรียงให้เรียบร้อยขึ้น

บัดนี้กระทรวงมหาดไทยได้จัดการแก้ไขร่างกฎข้อบังคับนั้นแล้ว จึงขอเสนอที่ประชุม ถ้าเห็นชอบแล้วจะได้จัดการต่อไป

ที่ประชุมได้ตรวจแก้ร่างข้อบังคับนั้นโดยตลอด ยุติด้วยข้อความดังต่อไปนี้:—

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

แก้ไขกฎข้อบังคับวางระเบียบวิธีจัดการรักษาป่า พ.ศ. ๒๔๕๖

ด้วยตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติรักษาป่า พ.ศ. ๒๔๕๐
 มีว่า ให้เสนาบดีซึ่งมีบัญชาการป่าไม้มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับสำหรับจัดการ
 การรักษาป่า ถ้าและได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ประกาศใน
 ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ก็ให้ถือว่าเป็นเหมือนส่วนหนึ่งในพระราชบัญญัติ
 และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยตั้งกฎ
 ข้อบังคับวางระเบียบจัดการรักษาป่าขึ้น เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์
 พ.ศ. ๒๔๕๖ แล้ว แต่บัดนี้ปรากฏว่า ข้อความตามกฎข้อบังคับนั้นไม่
 เพียงพอแก่กิจการที่ได้อาศัยมาและเป็นอยู่ในเวลานี้ จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกกฎข้อบังคับวางระเบียบจัดการรักษาป่าลงวันที่ ๑๗
 กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๖ นั้นเสีย ให้ตั้งกฎข้อบังคับขึ้นแทนเสียไปทรง

๑ ว่าด้วยการใช้และเลิกใช้กฎ

ข้อ ๑ ในท้องที่ใด ๆ ที่ใช้กฎรักษาป่า ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์
 พ.ศ. ๒๔๕๐ ไว้แต่เดิมแล้วนั้น ให้อุปราชหรือสมุหเทศาภิบาลประกาศ
 ใช้กฎนั้นแทน เมื่อใดประกาศใช้กฎนั้นครบกำหนด ๓ เดือนแล้ว ให้
 ยกเลิกกฎรักษาป่า ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๖ นั้นเสีย

ข้อ ๒ นอกจากท้องถิ่นซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑ ถ้าจะใช้กฎข้อ
บังคับรักษายานในมณฑล จังหวัด อำเภอ หรือตำบลใด ๆ ปรวชหรือ
สมุหเทศาภิบาล เมื่อได้รับอนุมัติจากเสนาบดีซึ่งขัญชาการข่าไม้แล้ว
ให้ประกาศให้ราษฎรในมณฑล จังหวัด อำเภอ หรือตำบลนั้น ๆ ทรา
ล่วงหน้าก่อนมีกำหนด ๓ เดือน

ข้อ ๓ ในการประกาศใช้กฎนี้ตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ ๑ ข้อ ๒ นั้น
ให้ต่อปรวชหรือสมุหเทศาภิบาล แบ่งไม้จากขัญชัไม้หวงห้ามที่ตัด
ขายกฎนี้ออกเป็นไม้หวงห้ามประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ และให้กำหนด
ขนาดที่จะอนุญาตให้ตัดฟันยกตั้งอัตราค่าภาคหลวงที่จะเก็บจากไม้ชนิด
แล้วประกาศขอไม้หวงห้ามเหล่านั้นไว้ในท้ายประกาศด้วย

ข้อ ๔ เมื่อได้ประกาศใช้กฎนี้ในท้องถิ่นแล้ว ภายหลังปรากฏ
ว่าชนิดไม้หรือขนาดหรืออัตราค่าภาคหลวงตามที่ประกาศไว้นั้นยังหา
สมควรไม่ ก็ให้ต่อปรวชหรือสมุหเทศาภิบาลเมื่อได้รับอนุมัติจากเสนาบดี
ซึ่งขัญชาการข่าไม้แล้วมีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้

ข้อ ๕ ในท้องที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด มณฑลใดที่ได้ประกาศ
ใช้กฎนี้แล้วภายหลังมีเหตุผลอันสมควรจะเลิกใช้กฎนี้เสีย ก็ให้ต่อปรวช
หรือสมุหเทศาภิบาลเมื่อได้รับอนุมัติจากเสนาบดีซึ่งขัญชาการข่าไม้แล้ว
มีอำนาจเลิกใช้กฎนี้จะเพาะบาง ตำบล หรืออำเภอ หรือทั้งจังหวัด ทั้ง
มณฑลได้

๒ ว่าด้วยตำแหน่งเจ้าพนักงาน

ข้อ ๖ ตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ประจำท้องที่โดยรวบรวมกากำหนดไว้ให้มีเจ้าพนักงานป่าไม้ประจำมณฑลประจำจังหวัดและประจำอำเภอ แต่ตำแหน่งที่ใดยังมีเดิมตัวเจ้าพนักงานป่าไม้ตั้งที่ใดกำหนดไว้ และเสนายกผู้บัญชาการป่าไม้มิได้ส่งมอบหมายให้เจ้าพนักงานป่าไม้ประจำท้องที่ใด ๆ โกลดเคียงทำการแทนในตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ที่ว่างอยู่นั้นแล้วให้กรรมการอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด อปราชหรือสมุหเทศาภิบาลคแลร์รักษาประโยชน์ของการป่าไม้ และทำการในหน้าที่ ๆ ระบุไว้ว่าเป็นหน้าที่เจ้าพนักงานป่าไม้จะพึงกระทำตามข้อความแห่งกฎนี้ด้วย

๓ ว่าด้วยทำอันตราขายแก๊วไม้

ประเภทหวงห้าม และวางป่าทำไร่

ข้อ ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดตัดฟัน, เผา, คัดควา, หรือทำสิ่งสำคัญเครื่องหมาย, เเจาะ, เฆา, เลื่อย, คัดกิ่ง, กาน, ลอกเปลือก, หรือทำอันตราขายอย่างหนึ่งอย่างใดแก๊วไม้หวงห้ามทั้งประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ ตลอดจนการเก็บหรือชักลากออกจากป่าด้วย เว้นไว้แต่จะได้อนุญาตของเจ้าพนักงานป่าไม้หรือกรรมการอำเภอท้องที่ตามที่จะได้กล่าวต่อไปในกฎนี้

ข้อ ๘ ผู้ใดมีความปรารถนาจะวางป่าทำไร่ชั่วคราว ก็ให้ยื่นคำร้องต่อกรรมการอำเภอท้องที่ ๆ ต้องสอบสวน ว่าท้องที่นั้นเหมาะที่จะทำไร่ได้

หรือไม่ ถ้าได้ความว่าทำเลอะทำเป็นนาได้ ก็ให้ฟังถือว่า การฉาบ
ยาทำไร่ชาวนั้นไม่ใช่ความจำเป็น แต่เมื่อเห็นสมควรจะผ่อนผันแก่ผู้ที่
เคยได้กระทำมาก่อนแล้ว ก็ให้อนุญาตแต่เฉพาะที่ ๆ ใดเคยทำเป็น
ไร่มาแต่ก่อนแล้ว แลทิ้งร้างอยู่ไม่เกินกว่า ๓ ปี

ถ้าการสอบสวนได้ความว่าท้องที่ ๆ ผู้ขออนุญาตฉาบยาทำไร่ชาวนั้น
ไม่มีทำเลที่จะทำเป็นนาได้ หรือว่าการขออนุญาตนั้นเป็นการขอทำไร่
คันผลไม่อย่างอื่นนอกจากไร่ชาวกัด ก็ให้อนุญาตให้ตรงยาทำไร่ได้แต่
เฉพาะในที่ ๆ เคยเป็นไร่มาแล้ว แลทิ้งร้างอยู่ไม่เกิน ๕ ปีนอกกว่านั้น
มิให้ฉาบยาตรงหรือยาคยที่ยังไม่เคยตัดฟันต้นไม้ลงทำไร่หรือที่ ๆ เป็นไร่
มาแล้ว แต่ทิ้งร้างอยู่เกินกว่าเวลาที่ใดกำหนดไว้ในข้อนี้เป็นอันขาด

๔ ว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ไม้

ประเภทหวงห้ามโดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง

ข้อ ๘ การขออนุญาตให้ตัดแลใช้ไม้ประเภทหวงห้ามโดยยกเว้น
เงินค่าภาคหลวงนั้น ให้อนุญาตแต่เฉพาะไม้หวงห้ามประเภทที่ ๒ เท่านั้น
ห้ามมิให้อนุญาตไม้หวงห้ามประเภทที่ ๑ เป็นอันขาด

ข้อ ๙ ไม้หวงห้ามประเภทที่ ๒ ซึ่งจะอนุญาตให้ใช้ได้โดยมิต้อง
เสียค่าภาคหลวงนั้น กำหนดไว้เป็น ๒ อย่าง คือ สำหรับใช้ประกอบกิจ
ส่วนตัวอย่าง ๑ สำหรับการกุศลหรือสาธารณประโยชน์อย่าง ๑ แต่ให้
ฟังเข้าใจว่า ^{05/03/2564} การที่จะให้อนุญาตได้ก็ต่อเมื่อเห็นว่าไม้ประเภทนั้นมีมาก

จะไม่ทำความเสียหายอย่าง ๑ อย่างใดให้เกิดแก่ป่าไม้นั้น และการ
อนุญาตดังกล่าวมาในข้อนี้ ให้เจ้าพนักงานป่าไม้พิจารณาถึงกิจการที่ผู้
ขออนุญาตจะกระทำ และอนุญาตตามสมควรแก่กิจการนั้น ๆ แต่ห้ามมิ
ให้อนุญาตให้ตัดไม้เกินกว่าจำนวนที่กล่าวต่อไป

(ก) สำหรับประกอบกิจส่วนตัวหรือ ๓ ไม้ได้ขนาดไม่เกิน ๒
ตัน เสาไม้เกิน ๑๖ ตัน และห้ามมิให้อนุญาตเกินกว่า ๓ ครั้งภายใน
กำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่ได้อนุญาตเป็นต้นไป

(ข) สำหรับการก่อกองหรือสาธารณประโยชน์ ไม้ได้ขนาดไม่เกิน
กว่า ๒๐ ตัน เสาไม้เกิน ๓๐ ตัน ถ้าจำนวนไม้ที่ขอยกเว้นค่าภาคหลวง
เกินกว่าที่กำหนดไว้ จะต้องมีได้รับอนุญาตจากเสนาบดีซึ่งบัญชาการ
ป่าไม้ก่อน จึงจะออกอนุญาตให้ตัดฟันชักลากได้

การให้อนุญาตดังกล่าวมาในข้อนี้ สำหรับไม้ใช้ประกอบกิจส่วน
ตัว ผู้ขออนุญาตต้องเป็นผู้ซึ่งภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่จังหวัดเดียวกับป่าไม้
หรือถ้าอยู่ต่างจังหวัดให้กำหนดกระยะทาง นับแต่สี่กั๊กจังหวัดนั้นไป
ถึงป่าไม้ไม่เกิน ๘๐๐ เส้น ไม้สำหรับประกอบกิจการก่อกองหรือสาธารณ
ประโยชน์ กิจการที่จะทำต้องอยู่ในท้องที่จังหวัดเดียวกับป่าไม้หรือถ้า
อยู่ต่างท้องที่ให้กำหนดกระยะทางจากสี่กั๊กจังหวัดนั้นไป ถึงป่า
ไม้ไม่เกิน ๑๐๐๐ เส้น การขออนุญาตทั้งนี้ ถ้ากิจการที่จะกระทำหรือผู้
ขออนุญาตมิได้ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเดียวกับป่าไม้ที่ขอตัดฟันก็ให้
ผู้ขออนุญาตยื่นคำร้องแสดงความประสงค์แก่กิจการที่จะกระทำต่อกรมการ

อำเภอท้องที่ ๆ จะกระทำกิจการหรือที่ตงภมิลานาอยู่ เมื่อกรมการ
 อำเภอท้องที่ได้รับคำสั่งแล้วก็ได้ส่วน เมื่อเห็นเป็นความสจริตก็ให้
 ออกหนังสือสำคัญแสดงเหตุผลสำหรับผู้ขอ อนุญาตจะได้นำไปยื่นต่อ
 เจ้าพนักงานป่าไม้ประจำท้องที่ ๆ ตนจะขออนุญาตตัดฟันซีกลากไม้ใน
 เมื่อเจ้าพนักงานป่าไม้ได้ออกอนุญาตให้ตัดฟันซีกลากไม้แล้ว
 นั้น ๆ แล้ว ก็ให้ยื่นหนังสือสำคัญไว้ ถ้าเมื่อให้อนุญาตไปแล้ว
 ซึ่งเห็นว่าจะต้องให้ไปขออนุญาตต่อท้องที่อื่นอีกก็ให้เจ้าพนักงานป่าไม้
 สลักหลังหนังสือสำคัญไว้ว่าคนได้ให้อนุญาตไปแล้วทำไร เพื่อเจ้าพนักงาน
 งานป่าไม้ปลายทางจะได้ให้อนุญาตเพิ่มเติมเฉพาะเท่าที่เห็นสมควร แล
 จำเป็น

ข้อ ๓๓ การอนุญาตยกเว้นเงินค่าภาคหลวงที่ได้กล่าวไว้ในข้อ ๓๐
 แห่งกฎนี้ ให้กำหนดขึ้นเจ้าพนักงานป่าไม้ที่จะอนุญาตเฉพาะราย ๆ
 ไม่เกินกว่าจำนวนที่จะกล่าวต่อไปนี้

(ก) เจ้าพนักงานป่าไม้ชั้นประจำอำเภอหรือตำบลมีอำนาจที่จะออก
 ใบอนุญาตไม้ที่ลงขนาดราย ๑ ไม่เกิน ๖ ตัน เสือไม้เกิน ๑๖ ตัน

(ข) เจ้าพนักงานป่าไม้ชั้นประจำจังหวัดมีอำนาจที่จะออกใบอนุญาต
 ไม้ที่ลงขนาดได้ราย ๑ ไม่เกิน ๑๐ ตัน เสือไม้เกิน ๒๐ ตัน

(ค) เจ้าพนักงานป่าไม้ชั้นประจำมณฑล มีอำนาจที่จะออกใบ
 อนุญาตไม้ที่ลงขนาดได้ราย ๑ ไม่เกิน ๒๐ ตัน เสือไม้เกิน ๓๐ ตัน

การอนุญาตโดยมิต้องเสียค่าภาคหลวงตั้งว่ามานี้ ให้ใช้ใบอนุญาต
 แบบที่ ๒ ตามที่วิธีอย่างทุกคตกท้ายกฎนี้

๕ การอนุญาตให้ตัดไม้หวงห้าม

แลตัดฟันเผ่าถ่าน โดยเสียค่าภาคหลวง

ข้อ ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใดตัดไม้หวงห้ามประเภทที่ ๑ แลประเภทที่ ๒ แลตัดไม้ในออกประเภทที่หวงห้ามทำฟัน หรือเผ่าถ่านเพื่อการค้าขายวัน แต่ได้รับอนุญาต และทำให้ถูกต้องตามข้อความที่ไว้กำหนดไว้ในใบอนุญาต

ข้อ ๓๓ การให้ใบอนุญาตตามทักกล่าวในข้อ ๓๒ แห่งกฎนี้ ให้กำหนดชั้นเจ้าพนักงานป่าไม้ที่จะอนุญาตได้ดังต่อไปนี้

(ก) เจ้าพนักงานป่าไม้อำเภอ หรือท่านมีอำนาจที่จะออกใบอนุญาตให้ตัดฟันไม้ที่ลงขนาดได้ยาว ๓ ไม่นเกินกว่า ๕๐ ต้น เส้าไม้เกิน ๓๐๐ ต้น หลักไม้เกิน ๒๐๐๐ ต้น ฝนแลถ่านไม้เกิน ๑๐๐๐ เมตรลูกขนาด

(ข) เจ้าพนักงานป่าไม้จังหวัด มีอำนาจที่จะออกใบอนุญาตให้ตัดฟันไม้ที่ลงขนาดได้ไม่นเกินกว่ารายละ ๓๕๐ ต้น เส้าไม้เกิน ๓๐๐ ต้น หลักไม้เกิน ๕๐๐๐ หลัก ฝนแลถ่านไม้เกิน ๑๕๐๐ เมตรลูกขนาด

(ค) เจ้าพนักงานป่าไม้มีณฑล มีอำนาจที่จะออกใบอนุญาตให้ตัดฟันไม้ที่ลงขนาดได้ไม่นเกินกว่ารายละ ๒๐๐ ต้น เส้าไม้เกิน ๕๐๐ ต้น หลักไม้เกิน ๑๐๐๐๐ หลัก ฝนแลถ่านไม้เกิน ๒๐๐๐ เมตรลูกขนาด

แต่ถ้าจำนวนพืชขออนุญาตเกินกว่าที่ใดกำหนดไว้ จะต้องมีใครбы
อนุญาตจากเสนาบดีผู้บัญชาการข่าไม่มี จึงจะออกใบอนุญาตให้ตัดฟันไม้
หรือเผาถ่านได้ และการอนุญาตให้ตัดไม้คดฟันเผาถ่าน โดยต้องเสีย
ค่าภาคหลวงตามที่กล่าวมาในข้อนี้ ให้ใช้ใบอนุญาตแบบที่ ๓ ตามคว
อย่างที่ดัดทนายกฎหมาย

ข้อ ๑๔ ถ้ามีความจำเป็นจะต้อง การใช้ไม้ขนาดเล็กกว่าที่ใด
กำหนดไว้ว่าจะอนุญาตให้ตัดฟันได้เพื่อประโยชน์แก่การเหมืองแร่หรือ
ตัดขี้ลา หรือค่างพล ค่างพริกไทยเหล่านี้ ก็ให้เจ้าพนักงานข่าไม่มี
มีอำนาจอนุญาตให้ตัดฟันได้จากป่าดัดจากดัดเขตรไว้โดยเฉพาะ แต่
ผู้ขออนุญาตจะต้องเสียค่าภาคหลวง (๑๐๐ ถึง ๓๐ แห่งราคาไม้ในนั้น)

ข้อ ๑๕ ในท้องที่ใด ถ้าปรากฏว่าการอนุญาตให้ตัดไม้คดฟันหรือ
เผาถ่าน จะทำให้เสียประโยชน์ของรัฐบาล เพราะไม่สนใจคนนั้นหาซาก
หรือยังไม่ถึงขนาด หรือยังไม่สมควรจะอนุญาตให้ตัด หรือโดยเหตุ
ที่ความประพฤติกเล่กำลังความสามารถของผู้ขออนุญาตนั้นไม่เพียงพอ
สมควรที่จะได้รับอนุญาตเช่นนั้นแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานข่าไม่มีอำนาจ
ที่จะงดการออกใบอนุญาตเสียได้

ข้อ ๑๖ ท้องที่ใด ถ้าอุปราชหรือสมุหเทศาภิบาลพิจารณาเห็น
สมควรจะให้ขอกใบอนุญาตโดยวิธีว่าประมุข หรือทำสัญญาเป็นเฉพาะ
รายสำหรับการตัดไม้คดฟันให้จัดทำไปได้ แต่ต้องกำหนดท้องที่ ๆ
จะว่าประมุขหรือทำสัญญาไม่กว้างเกินกว่าเขตรของจังหวัด ๑ และให้มี

กำหนดเวลาทำในคราว ๓ อย่างสูงไม่เกิน ๓ ปีในท้องถิ่น ๆ ใดอันอนุญาตให้
ว่าประมวลหรือทำสัญญาเป็นพิเศษนี้ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดตัดไม้ค้ำ
พินชนิกหรือรัฐบาลได้อนุญาตให้ผูกขาดหรือ ทำสัญญาขายไม้ทำ ในระหว่าง
กำหนดขายสัญญานี้ยังไม่สิ้นสุดลง แต่การประมวลหรือทำสัญญาเช่น
นี้ต้องไต่รับอนุมัติจากเสนาบดีผู้บัญชาการป่าไม้เสียก่อนทุกคราว

๒ ว่าด้วยไม้นอกจากหวงห้ามแลของป่า

ข้อ ๑๗ ไม้ต่าง ๆ นอกจากที่ได้กำหนดไว้ ในประกาศของอุปราช
หรือสมเทศภิบาลว่าเป็นไม้หวงห้ามประเภทที่ ๑ ประเภทที่ ๒ แล้ว ผู้
ใดจะตัดฟัน ประกอบกิจอันเป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยฉะเพาะและกรุกกล
การสาธารณประโยชน์ก็ได้ โดยมีต้องรับใบอนุญาตและเสียค่าภาค
หลวง แต่ถ้การทกระทำนั้นเนื่องด้วยการค้าขายโดยตรงหรือโดยทาง
อ้อม เช่นใช้จับสัตว์น้ำเพื่อจำหน่ายขายชดถัก หรือเพื่อกระทำการ
เหมืองแร่ การค้ำถักถ่านสุราถัก เช่นนแลวดของไต่รับอนุญาตและเสียค่า
ภาคหลวง (๓๐๐ ละ ๑๐ ของราคาไม้เนื้อ)

ข้อ ๑๘ การเก็บและนำของป่า เช่นไม้ไผ่หวายแฉะอื่น ๆ ผู้ใดจะ
ตัดและนำไปเพื่อทำประโยชน์ส่วนตัวก็ได้ โดยมีต้องรับใบอนุญาตและเสีย
ค่าภาคหลวงจนกว่าเสนาบดีผู้บัญชาการป่าไม้จะไต่รับพระราชทานพระ
บรมราชานุญาตตั้งกฎข้อบังคับสำหรับควบคุมการเก็บและนำของป่าในที่
นั้น แต่ถ้ผู้ใดเก็บและนำของป่าใด ๆ ไปทำประโยชน์เพื่อจำหน่ายเป็น

๒5/83/2566

สินค้าโดยตรงหรือโดยทางอ้อมคราวหนึ่งมีราคาตั้งแต่ ๑๐๐ บาทขึ้นไป ผู้
นั้นจะต้องยื่นใบอนุญาตนำเข้าและเสียค่าภาคหลวง (๑๐๐ ละ ๑๐ แห่งราคาของนั้น)

ข้อ ๑๔ ถ้าผู้ประกอบการหรือสหเทศาภิบาลเห็นสมควรจะเห็นว่า ประมุข
ผูกขาดสำหรับเก็บหรือนำของบางอย่าง ๑ อย่างใดไป ก็จัดการว่าประมุข
ผูกขาดได้ แต่ของบางอย่างจะว่าประมุขนั้น ต้องมีกำหนดเขตหรือเขตแดน
กำหนดเวลาทำไม่เกิน ๓ ปี (และในสัญญาอันนี้ต้องมีข้อความเกี่ยวแก่
การเก็บและนำของบางอย่าง กำหนดเวลาส่งเงินค่าประมุขด้วยข้อความอื่น ๆ
ตามแต่ข้อบ่งชี้หรือสหเทศาภิบาลจะเห็นสมควร เพื่อประโยชน์แก่การ
ควบคุมของบ้านนั้น) ในท้องที่ใดที่ใดอนุญาตให้ผูกขาดดังกล่าวในข้อ
นี้แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดกักเก็บหรือนำของบางชนิดที่รัฐบาลได้ อนุญาตให้
ผูกขาดนั้นในระหว่างที่กำหนดสัญญายังไม่สิ้นสุดลง

๗) ว่าด้วยค่าธรรมเนียม
ใบอนุญาตนำเข้า และค่าภาคหลวง

ข้อ ๑๕ ใบอนุญาตนำเข้าที่เจ้าพนักงานบ้านไม่ระอออกให้แก่ผู้ขอตามที่กล่าวไว้
ในข้อ ๑๓, ๑๔, ๑๗, ๑๘ แห่งกฎให้เรียกค่าธรรมเนียมตามจำนวนคนไม้ที่
ได้ขออนุญาตให้ตัดฟันคนละ ๔ สตางค์ พันหรือถ่าน ๓ เมตริกุกบาทต่อ
๓ สตางค์ เส้าหลักและของบางอย่างให้เรียกค่าธรรมเนียมใบอนุญาตกิน
ประมาณตามจำนวนเงินค่าภาคหลวงที่ควรจะต้องเก็บได้จากสิ่งต่าง ๆ ที่ได้
ขออนุญาตนั้น มีกำหนดยกบาทละ ๒ สตางค์ แต่ใบอนุญาตกินหนึ่งต้อง

เสียค่าธรรมเนียมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ สดทันที โยอนุญาตตั้งที่กล่าว
 นี้ใหม่กำหนดใช้ได้ไม่เกินกว่า ๓ ปี (คือ ๑๒ เดือนเต็ม) เมื่อหมด
 อายุใบอนุญาตแล้ว บรรดาไม้, เสา, หลัก, ที่ผู้ขออนุญาตโคกตัดฟันไว้หรือ
 ของบ้านๆ ที่ได้รวบรวมไว้ซึ่งยังไม่โคกสกัดและขนไปให้พนักงาน
 ไม้หรือไว้เป็นของหลวงทั้งสิ้น แต่ถ้ามีเหตุผลสมควรก็ให้เจ้าพนักงาน
 ไม้ไม่มีอำนาจที่จะผ่อนผันเลื่อนกำหนดการอนุญาตออกไปได้อีก ๑ ปี (คือ
 ๑๒ เดือน) เป็นอย่างช้าแต่ถ้าใครขออนุญาตให้เลื่อนไปดังนี้ ก็ให้
 เรียกค่าภาคหลวงเพิ่มขึ้นออกกองของจำนวนค่าภาคหลวงที่ผู้ขออนุญาตจะ
 ต้องเสีย

ข้อ ๒๑ ถ้าผู้รับใบอนุญาตมีใต้ออกไปทำการ คัดฟันสกัดไม้ที่ป่า
 ควบคุมตนเอง จะใช้ให้ผู้อื่นไปทำการแทนตัวแล้วไซ้ ผู้แทนนั้นจะต้องรับ
 ใบอนุญาตเจ้าพนักงานไม้ไม่เป็นรายตัวทุกคน และต้องเสียค่าธรรมเนียม
 ใบอนุญาตสำหรับผู้แทนคนละ ๕ สดทันที

ข้อ ๒๒ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนั้น ผู้ขอจะต้องชำระให้เสร็จใน
 ขณะรับใบอนุญาต ส่วนค่าภาคหลวงให้เก็บต่อเมื่อไม้หรือสิ่งของนั้นผ่าน
 คำนแรกหน้าสิ่งของไป หรือที่ซึ่งเจ้าพนักงานไม้ได้กำหนดไว้ในใบ
 อนุญาตให้เป็นทีเสียค่าภาคหลวง

ข้อ ๒๓ การรับใบอนุญาตผู้ขอจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานไม้ทราบ
 ว่าคนจะนำไม้หรือของบ้านนั้นโดยทางใด และจะผ่านด่านหรือที่เก็บเงิน
 ค่าภาคหลวงค่าธรรมเนียมอื่น ๆ แห่งใด เพื่อที่จะได้ส่งการไปสะดวก

ถ้าผู้รับอนุญาตแจ้งความไว้อย่างหนึ่งแล้ว และนำไม้หรือของป่าไปเสีย
ทางอื่นโดยมิได้แจ้งแก่ผู้ให้อนุญาตทราวก่อนไซ้ ก็ให้ถือว่าผู้รับ
อนุญาตนั้นได้กระทำความผิดตามกฎหมาย

ข้อ ๒๔ เงินค่าภาคหลวงสำหรับไม้แลของป่าอื่น ๆ นั้น ผู้รับอนุญาต
จะต้องชำระให้ครบตามอัตราแล้วจึงจะนำไม้หรือของป่าผ่านด่านแรกที่มา
ถึงหรือผ่านทางซึ่งกำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้เช่นที่ตรวจเก็บค่าภาคหลวง
ไปได้

ข้อ ๒๕ อัตราค่าภาคหลวงไม้เหลยหรือไม้ที่โตเล็ชยถากแล้วให้
เก็บ ๒ เท่าอัตราค่าภาคหลวงไม้กลม

ค่าภาคหลวงสำหรับไม้เส้าที่ต่ำกว่าขนาดในประกาศแต่ใหญ่กว่า
๑๒๕ เซ็นติเมตร ให้เก็บ ๒ เท่าอัตราค่าภาคหลวงสำหรับไม้ชนิดนั้น

อัตราค่าภาคหลวงเส้าถาก หรือเส้าที่มีขนาดเล็กกว่า ๑๒๕
เซ็นติเมตรให้เก็บ ๓ เท่าของอัตราค่าภาคหลวงสำหรับไม้ชนิดนั้น

ค่าภาคหลวงสำหรับถ่านและของป่าอื่น ๆ ให้เก็บ ๓๐๐ ถึง ๓๐
ของราคาถ่านและสิ่งของในท้องถิ่น

๙ ภาควิทยาการตั้งด่าน

ข้อ ๒๖ ให้ปราชหรือสมุหเทศาภิบาล มีอำนาจที่จะประกาศตั้ง
ด่านตรวจเก็บค่าภาคหลวง ค่าธรรมเนียมไม้แลของป่าแห่ง ๑ แห่งใด
ที่สมควรจะตั้งด่านไว้ แต่การที่จะตั้งด่านเช่นนั้น จะต้องได้รับอนุมัติ
จากเสนาบดีซึ่งบัญชาการป่าไม้เสียก่อน แลต้องประกาศให้ราษฎรทราบ
ล่วงหน้ามีกำหนดไม่น้อยกว่า ๑ เดือน

๙ ว่าด้วยกำหนดโทษผู้กระทำผิด

ข้อ ๒๗ ผู้ใดกระทำผิดตามข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๒ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ แห่งกฎนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งปรับและจำคุกทั้ง ๒ สถาน

ข้อ ๒๘ ผู้กระทำผิดตามกฎนี้ นอกจากที่โดยบัญญัติไว้ในข้อ ๒๗ แห่งกฎนี้แล้ว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

ข้อ ๒๙ บรรดาไม้หรือของป่าซึ่งผู้หนึ่งผู้ใดได้ขุดหรือมีไว้ โดยกระทำความผิดต่อกฎนี้ จะริบไว้เป็นของรัฐบาลเสียทั้งสิ้นก็ได้ และให้เจ้าพนักงานป่าไม้มีอำนาจที่จะเรียกใบอนุญาตคืนจากผู้กระทำผิดนั้นด้วย

๙๖๖ เลิกประชุมเวลา ๔ นาฬิกา ๓๐ นาทีหลังเที่ยง นัดประชุมวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ต่อไป

ประชุมครั้งที่ ๓

วันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

เริ่มประชุมเวลา ๑ นาฬิกา ๕๐ นาทีหลังเที่ยง

แผนกป่าไม้

กระทรวงมหาดไทยหรือ

เรื่องระดมพระราชบัญญัติสงวนป่า

เมื่อคราวประชุมสมทหเทศาภิบาล พ.ศ. ๒๕๖๑ กระทรวงมหาดไทย
 ได้นำร่างพระราชบัญญัติสงวนป่าหรือในที่ประชุมว่า ระยะเวลาสมควร
 ที่จะพระราชบัญญัติเช่นนี้หรือประการใด ที่ประชุมได้ปรึกษาหารือ
 กันถึงทางใดทางเสียบอนจะพมเพราะพระราชบัญญัติคนคลอกแล้ว คกลง
 เห็นชอบพร้อมกันว่า ควรจะให้มพระราชบัญญัติสงวนป่าขึ้นไว้ แต่มีข้อ
 ความในร่างข้างข้อนี้ควรแก้ไขให้เป็นที่เรียบร้อย ที่ประชุมได้มอบ
 ให้กระทรวงมหาดไทยทำรีที่แก้ไขต่อไป

ขต้นกระทรวงมหาดไทยได้เรียบเรียงแก้ไขพระราชบัญญัติสงวนป่า
 แล้ว จึงขอเสนอที่ประชุมตรวจพิจารณา ถ้าที่ประชุมเห็นชอบ
 ด้วยแล้ว กระทรวงมหาดไทยจะได้จัดการต่อไป

ที่ประชุมได้พร้อมกันตรวจแก้ร่างพระราชบัญญัตินั้นโดยตลอดทุก
 ด้วยข้อความดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๖๒.....

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ค้ำรัสเหนือเกล้าเห็นอกระหม่อมให้
 ประกาศทราบทั่วกันว่า ธรรมชาติป่าไม้อันมีหลายอย่างหลายชนิด ป่า
 บางชนิดเป็นป่าที่สมควรอนุญาตให้ตัดไม้คดคพ หรือแผ้วถางลง เพื่อ
 ประกอบการต่าง ๆ มีการเพราะปลูกเป็นต้น แต่ป่าบางชนิดยังหาถึงเวลา
 สมควรจะอนุญาตให้กระทำการเช่นนั้นไม่ แต่สมควรจะรักษาไว้เป็นป่า
 หวงห้ามหรือป่าสงวนสำหรับบำรุงพันธุ์ไม้คดคพไม่หาพบ หาของป่า
 ในกาลภายหน้า แลสำหรับรักษาสาหร่ายน้ำในห้วยธารให้มีน้ำหลังไหล
 สม่่าเสมอกัน เพื่อป้องกันน้ำเซาะที่คั้น ไหล่เขา ความร้อนกับอินทราย
 อื่น ๆ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น เพื่อ
 รักษาป่าบางชนิดไว้เป็นป่าสงวน เพื่อประโยชน์ของประเทศแลประชาชน
 ภายหน้าสืบไปดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้มีนามว่า พระราชบัญญัติสงวนป่า
 พ.ศ. ๒๔๖๒ . . .

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ไดลงประกาศใน
 หนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ คำข้างคำในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าในทีใดมีคำ
 ประกอบให้เข้าใจเป็นอย่างอื่นแล้ว ให้ฟังเข้าใจอธิบายของคำนั้น ดังนี้คือ

ข้อ ๓ คำว่า เสนายก ให้พึงเข้าใจว่า เสนายกที่ขงราชการ
กรมข่าไม้

ข้อ ๒ คำว่า ข้าราชการหรือสมุหเทศาภิบาล ให้พึงเข้าใจว่า อปราช
หรือสมุหเทศาภิบาล สำเร็จราชการในมณฑลที่จะสงวนข่า หรือขบ
สงวนคงอยู่นั้น

ข้อ ๓ คำว่า สัตว์ให้พึงเข้าใจว่า ช้าง ม้า โค กระบือ ฟา
พื่อ สกร และแลแพะ

ข้อ ๔ คำว่า เจ้าพนักงานข่าไม้ ให้พึงเข้าใจว่า เจ้าพนักงาน
คนหนึ่งคนใดซึ่งเสนายกได้ตั้งให้เป็น เจ้ากรม ปลัดกรม ผู้ช่วยเจ้ากรม
รองผู้ช่วยเจ้ากรม นายตรวจข่าไม้ นายรองตรวจข่าไม้ แลคนเฝ้าข่าไม้

ข้อ ๕ คำว่า ขงข่า ให้พึงเข้าใจว่า

(ก) ขงข่าอยู่ในข่า หรือหน้าเขาออกมาจากข่า เช่น

(๑) ต้นไม้ ไม้กอ ไม้เตา ไม้เลื้อยทุกอย่าง รวมทั้งใบไม้
ดอกไม้ ผลไม้ แลของต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสรรพไม้ทั่วไป

(๒) สัตว์ข่าต่าง ๆ หรือสิ่งซึ่งเกิดจากสัตว์ข่า รวมทั้งหนัง, ภา,
เขา, กระดก, ไหม, น้ำมัน, รังนกที่ใช้เป็นอาหาร, มูลค้างคาว, แล
ของต่าง ๆ ที่เกิดจากสัตว์ข่า

(๓) แร่แลคิน ให้พึงเข้าใจว่า รวมทั้งดินดาลข่าไม้เนา (ขี้)
คิน แลแร่ต่าง ๆ หิน ปูน ศิลาแข็ง ศิลาแลง น้ำมันคินทุกอย่าง แลของ
ข่าต่าง ๆ ที่เกิดจากข่าแร่แลข่าศิลา

(ข) สิ่งต่าง ๆ คือ ถ่าน สีเสียด น้ำมันไม้ ยางไม้ ชัน
รัก เปลือกไม้แลครั้ง แม้จะมีอยู่ในป่า หรือนำออกจากป่าหรือไม้สัก
ให้เห็นว่าเช่นของป่าทั้งสิ้น

มาตรา ๕ ให้ข้าราชการหรือสมุหเทศาภิบาล เมื่อได้รับอนุมัติจาก
เสนาบดีแล้ว จักการหวงห้ามที่ดินที่เป็นของรัฐบาลไว้เป็นป่าสงวนโดย
วิธีนี้จะกล่าวต่อไปในมาตรา ๕ ถึงมาตรา ๑๖

มาตรา ๕ (ก) เมื่อจะหวงห้ามที่ดินแห่งหนึ่งแห่งใดไว้เป็นป่าสงวน
ให้ข้าราชการหรือสมุหเทศาภิบาล เมื่อได้รับอนุมัติจากเสนาบดีแล้วประกาศ
โฆษณาให้ราษฎรทราบทั่วกันว่า รัฐบาลกำลังดำริที่จะหวงห้ามที่ดิน
นั้นไว้เป็นป่าสงวน ประกาศนั้นต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กำหนดเขตแดนที่ป่าที่จะสงวนนั้นให้ละเอียดตามแต่จะกำหนด
ได้ว่าคงอยู่แห่งใด มีอาณาเขตเพียงใด

ข้อ ๒ ตั้งเจ้าพนักงาน (ที่จะเรียกต่อไปว่า เจ้าพนักงานพิสดร
ทยาสงวน) เพื่อจะไต่ ไต่สวนแลพิจารณาว่า ที่นั้ผู้ใดมีกรรมสิทธิ์
สำหรับที่ดินของป่าที่สงวนนั้นอยู่ก่อนแล้วหรืออย่างไร เพื่อจะไต่จ
การต่อไป

(ข) เจ้าพนักงานพิสดรทยาสงวนนั้น โดยกรมการให้ตั้งเจ้า
พนักงานพิเศษเป็นผู้พิสดร แต่ถ้าข้าราชการหรือสมุหเทศาภิบาลเห็นสม
ควรจะต้องมีหนึ่งผู้ใด ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นนายอำเภอขึ้นไป เช่นเจ้า
พนักงานพิสดรทยาสงวน และตั้งให้เจ้าพนักงานป่าไม้เป็นผู้ช่วยเจ้า
พนักงานพิสดรทยาสงวนอีกด้วยก็ได้

มาตรา ๘ เพื่อการให้ส่วนให้เจ้าพนักงานปลูกรักษาสงวนมีอำนาจในการที่จะเรียกพยานให้มาเบิกความ หรือให้นำหนังสือสำคัญต่าง ๆ มาให้ตรวจดูด้วย

มาตรา ๑๐ คำร้องขอถือสิทธิในป่าสงวนนั้น ต้องเป็นคำร้องขอชนิดใดชนิดหนึ่งใน ๕ ชนิดที่ระก่กล่าวต่อไปนี้

- (๑) สิทธิที่จะใช้ทางในป่าสงวน (๒) สิทธิที่จะใช้ลานน้ำลำคลองหรือใช้น้ำ (๓) สิทธิที่จะใช้ที่บานเลี้ยงสัตว์ หรือใช้ของป่าต่าง ๆ
  - (๔) สิทธิที่จะทำไร่ (๕) สิทธิอื่น ๆ นอกจาก ๔ ชนิดที่กล่าวแล้วนั้น
- แต่ให้พึงเข้าใจว่าสิทธิในทางบกทางน้ำนั้นไม่เกี่ยวแก่ทางหลวงซึ่งใช้เป็นทางสัญจรสำหรับสาธารณะชน

มาตรา ๑๑ เมื่อเจ้าพนักงานปลูกรักษาสงวนใดตกลงยอมอนุญาตให้ถือสิทธิตามคำร้องในมาตรา ๘ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ซึ่งเป็นข้อความตามมาตรา ๑๐ แต่เลขที่ (๑) ถึง (๔) ให้ปฏิบัติดังนี้

ข้อ ๑ ถ้าไม่มีที่ขออนอกจากป่าสงวนซึ่งจะยกให้เช่นที่ทดแทนให้เพียงพอกับที่ร้องขอสำหรับทำประโยชน์ต่าง ๆ ของราษฎรแล้วก็ให้ย้ายเขตรแดนป่าสงวนที่กำหนดไว้แต่เดิมวันเข้ามา เพื่อให้เหลือที่บริเวณนอกเขตรป่าสงวนเพียงพอกับความต้องการของผู้ร้องขอตามสมควรหรือ

ข้อ ๒ ให้ขออนุญาตให้ผู้ร้องมีสิทธิในเขตรแดนป่าสงวนตามสมควรแลเมื่อได้ขออนุญาตถือสิทธิอย่างไร แลเพียงไรแล้วให้ท่วไว้โดยละเอียด

05/03/2565

และยอมให้ ผู้ถือสิทธิใช้สิทธิในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวนเสียไป แต่สิทธิที่
อนุญาตนั้นเสนาบดีจะสั่งให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขไปอย่างไรก็ได้ตามแต่จะ
เห็นสมควร

ข้อ ๓ ยกเลิกสิทธิโดยวิธีใช้เงินทดแทนให้แก่ผู้ร้องขอหรือเอา
ที่ดินอันแลกเปลี่ยนให้ผู้ร้องขอหรือโดยวิธีอื่น ๆ ที่เจ้าพนักงานพัสดุทยา
สงวนเห็นสมควรจะตกลงกันกับผู้ร้องเมื่อได้รับอนุญาตจากเสนาบดีแล้ว

มาตรา ๓๒ ในการที่จะจัดแจงให้ผู้ถือสิทธิใช้สิ่งต่าง ๆ ภายใน
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวนตามมาตรา ๓๑ ข้อ ๒ นั้น จะตั้งข้อมติข้อความซึ่งกล่าวถึง
อำนาจของผู้ถือสิทธิในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวน ว่าจะมีสิทธิเพียงใดตามลักษณะที่
จะกล่าวต่อไป

(๑) ถ้าเป็นสิทธิที่จะใช้ทางให้ตกลงว่าเส้นทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวนที่ตรง
ไหน แลปลายทางออกจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวนที่ตรงไหน ทางนั้นไปทางทิศไหน
แลยาวประมาณเท่าไร

(๒) ถ้าเป็นสิทธิที่จะใช้ทางน้ำ ให้บอกชื่อลำน้ำหรือห้วยนั้นกับ
ทั้งกระประมาณจำนวนน้ำแลดูที่ใช้ในคราว

(๓) ถ้าเป็นสิทธิที่จะใช้ของป่าให้มีรายละเอียดบอกชื่อแลจำนวน
ของป่านั้น ๆ แลกำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวนที่จะใช้ให้ไปหาของป่า
เหล่านั้นไปพร้อมทั้งกำหนดจุดแลวิธีที่จะหาของป่า กับทั้งรายละเอียด
อื่น ๆ ที่สมควรจะจัดไว้เพื่อให้ทราบชนิดจำนวนแลวิธีหาของป่าเหล่านั้น

(๔) ถ้าเป็นสิทธิที่จะทำไร่ ให้มีรายละเอียดบอกชื่อของเขต
แดนที่จะยอมให้ทำไร่ได้

มาตรา ๓๓ ผู้หนึ่งผู้ใดที่ใคร่ขอตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจขอ
ระงับหรือคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานพิสูตร์ทนายสงวนต่ออธิบดีหรือสมุหเทศา
ภิบาลภายในกำหนด ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ใคร่ขอยกคำสั่งนั้น คำร้อง
ขอระงับคงความหมายให้ยื่นต่อเจ้าพนักงานพิสูตร์ทนายสงวน แล้วให้เจ้าพนักงาน
งานพิสูตร์ทนายสงวนรวบรวมสำนวนการโต้แย้ง แลคำสั่งคำร้องขอระงับส่ง
ต่ออธิบดีหรือสมุหเทศาภิบาล เมื่ออธิบดีหรือสมุหเทศาภิบาลได้ส่ง
ไปอย่างไรแล้วให้ถือว่าคำสั่งนั้นเป็นที่ตั้ง

มาตรา ๓๔ เสนายกมีอำนาจที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งอย่างใด
อย่างหนึ่งของเจ้าพนักงานพิสูตร์ทนายสงวน หรือพนักงานผู้รักษาคำสั่ง
นั้น หรือออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งแก่เจ้าพนักงานพิสูตร์ทนายสงวนมี
อำนาจขออุทธรณ์ นอกจากที่โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓

มาตรา ๓๕ ถ้ายังมีโต้แย้งประกาศตามมาตรา ๓๖ แล้วให้อธิบดี
หรือสมุหเทศาภิบาล เมื่อใคร่ขอยกคดีจากเสนาบดีแล้ว มีอำนาจที่จะ
ยกเลิกการคำพิพากษาสงวนบ้างแห่งหนึ่งแห่งใดเสียได้

มาตรา ๓๖ เมื่อได้พิพากษาพิจารณาแล้ว ขาดคำร้องขออุทธรณ์การ
อุทธรณ์เป็นอันเด็ดขาดทนายสงวนแล้วคดีกลางจะกำหนดเขตทนายสงวนเพียงไร
ให้อธิบดีหรือสมุหเทศาภิบาล ออกประกาศบอกเขตแดนทนายสงวน
แลกำหนดวันที่จะให้ทนายสงวนยื่นคำร้องไป แต่ถ้าได้ยอมให้ ผู้ร้องขอ
มีสิทธิในทนายสงวนอย่างไร ให้ลงในประกาศด้วย แลตั้งแต่วันที่กำหนด
ทนายสงวนบ้างตามประกาศแล้ว ให้ฟังเขาใจว่าทนายสงวนโดยเด็ด
ขาดตลอดถึงสัตว์และของบ้างสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในบ้านทนายสงวน

03/03/2966

มาตรา ๑๗ ตั้งแต่วันที่กำหนดโดยหมายว่า ทินนเช่นข้างสงวนตาม

มาตรา ๑๖ บรรดาคำร้องขอฉ้อฉลหรืออำนาจต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๑
และ ๑๒ ที่มีใ้ยื่นอุทธรณ์ให้ มีสิทธิยื่น ให้ พงเข้าใจว่าอำนาจหรือสิทธิที่
ร้องขอเหล่านั้นเป็นหมกสนเพียงนี้ แลอำนาจสิทธิที่จะเกิดขึ้นใหม่ต่อไปไม่
ได้อีก เว้นเสียแต่ใ้ได้รับอนุญาตจากอปรราชหรือสมทเทศาธิบดีโดย
อนุมัติเสนาบดี หรือเกิดขึ้นโดยหนังสือสัญญาอย่างใด ที่ใ้รับพระบรม
ราชานุญาต

มาตรา ๑๘ บรรดาสัทธิเกษมแก่ทคนทีใ้รับอนุญาตใ้มี ในเขตข่า
สงวนนั้นเป็นอันหมกสนลง เมื่อไม่ใ้ได้ ทำประโยชน์ในที่ดินนั้น จนใ้
เหยียบข่าซากอขาย หรือละทิ้งที่ดินใด ทำประโยชน์ใ้แล้วเกิน ๓ ปี

มาตรา ๑๙ ถ้าใ้หนึ่งผู้ใดกระทำการต่าง ๆ ในข้างสงวนทั้งนี้จะกล่าว
ต่อไปใ้ ให้ พงเข้าใจว่ากระทำผิดต่อพระราชบัญญัติข้างสงวน เว้นเสีย
แต่ใ้ทำตามข้อความที่ใ้ไว้ไว้ในมาตรา ๒๐

ข้อ ๑ โคน, กัก, ลัย, พน, กาน, คัตราไม้, ทำสิ่งสำคัญเครื่อง
หมาย, กักกิ่ง, เจาะน้ำมัน, เอาไฟเผา, หรือทำอันตรรายแก่ต้นไม้โดย
ประการอื่น ๆ

ข้อ ๒ ทำให้เกิดความเสียหายโดย ความ เลินเล่อ ในการทคตพน
ชักลากไม้ใ้อย่างใ้ไรอย่างหนึ่ง

ข้อ ๓ กระทำให้ไฟไหม้ ข่า ก่อไฟแลทิ้งใ้ไฟติดข่า

ข้อ ๔ ขุดดิน เผาปน เผาถ่าน เก็ยหรือขนของข่า หรือเอา
ของข่าประกอบทำสิ่งหนึ่งสิ่งใ้ใด

05/03/2566

ข้อ ๕ คัดฟันแปรงฟัน หรือกระจ่ายกิน เพื่อทำการเพาะปลูก หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น ๆ

ข้อ ๖ กระทำให้น้ำเชื่อมมา หรือทิ้งลูกกระเบิดให้แตกในน้ำ

ข้อ ๗ ไล่สัตว์ป่า บึง หาปลา ตกขัง แร้ว หรือวางเครื่องตก สัตว์ต่าง ๆ หรือกระทำการที่เกี่ยวกับกรรม

ข้อ ๘ เจ้าพนักงานพิสดารฆ่าสัตว์ในป่าสงวนสัตว์ อุตสาหกรรมหรือสหุเทศาภิบาลสัตว์ ใ้วันวิดิขยว่าผู้ใดไม่มีสิทธิในป่าสงวนแล้ใ้สั่งให้ทราบคำ วิดิขยแล้ขย ยังผาณคำสั่งนั้นอยู่

มาตรา ๒๐ ข้อความผิดต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๘ ให้พึง เข้าใจว่าหาใดเกี่ยวดงผู้ที่มีสิทธิต่าง ๆ ที่เจ้าพนักงานยอมให้มิในป่าสงวน นั้นไม่ แล้ไม่เกี่ยวดงผู้ที่ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานที่มีอำนาจ หรือเจ้าพนักงานป่าไม้ให้กระทำการนั้น

มาตรา ๒๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามข้อพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวาง โทษดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) มาตรา ๑๘ ข้อ ๒-๖ แล้ ๗ ต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่ เกิน ๒๐๐ บาท

(๒) มาตรา ๑๘ ข้อ ๓-๓-๔-๕ แล้ ๘ ต้องระวางโทษปรับเป็น เงินไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือทั้งปรับแล้จำคุก

มาตรา ๒๒ ผู้ใดกระทำความผิดตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๙ ข้อ ๑-๓-๕

แต่ ๕

(๑) กระทำในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ตก จนถึงก่อนเวลาพระ
อาทิตย์ขึ้น หรือ

(๒) ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้เคยได้รัโทษครั้ง ๑ แล้ว
ให้เพิ่มโทษขึ้นอีกเท่าหนึ่ง

มาตรา ๒๓ บรรดาของป่าค่าๆ ซึ่งเกิดจากการกระทำผิดต่อพระ
ราชบัญญัตินี้ รวมทั้งเครื่องใช้ประกอบการกระทำผิดด้วย ให้เจ้าพนักงาน
งานป่าไม้ชำระค่าของที่มีอำนาจที่จะยึดไว้เป็นของกลาง แต่เมื่อได้มีการ
เปรียบเทียบชั้นอำเภอหรือศาลคดีสินแผ่นดินที่สุดว่าเป็นความผิด ก็ให้ริบ
ของกลางนี้เป็นของรัฐบาล

มาตรา ๒๔ ให้เสนาบดีผู้บัญชาการป่าไม้ เป็นผู้รักษาพระราช
บัญญัตินี้ และมีอำนาจที่จะออกกฎต่างๆ เพื่อวางระเบียบการให้ทำเนิ
ไปสมความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติ เมื่อกฎนั้นได้รัพระราชทาน
พระราชบัญญัติแล้ว และได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้
ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัตินี้ตราไว้ .....

เมื่อเสร็จการประชุมแล้ว บรรดาผู้หนึ่งประชุมได้พร้อมกันกราบ
ถวายบังคมพระบรมราชูป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และผู้เฝ้าประธาน

ไว้กล่าวคำแสวง ความขอบใจท่านเสนาบดีที่กระรวงไว้ทำให้ให้ความอนุ
เคราะห์เป็นที่สรวกแก่การประชุม

เด็กประชุมเวลา ๕ นาฬิกาครึ่งเที่ยง เป็นเสร็จการประชุมอุปราชา
แลสมุหเทศาภิบาล แพนกราชการกระทรวงมหาดไทย พระพุทธ
ศักราช ๒๔๖๓

สำนักหอสมุด